

TUSSEN TRAUMA EN VEILIGHEID
INZICHT IN DE INZET VAN POLITIE BIJ UITHUISPLAATSINGEN

door

Laura Marinus

S5004527

Masterscriptie

Orthopedagogiek/ Pedagogische Wetenschappen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Rijksuniversiteit Groningen

Inleverdatum: 31-05-2024

Eerste beoordelaar: Mijntje ten Brummelaar

Tweede beoordelaar: Annet ten Brug

Aantal woorden: 9942

Samenvatting

In Nederland wordt de politie gemiddeld 550 keer per jaar ingezet bij uithuisplaatsingen (Konijn, 2023). Een uithuisplaatsing is op zichzelf al een traumatische gebeurtenis voor jeugdigen, de impact hiervan zou vergroot worden wanneer politie wordt ingezet (Bartelink et al., 2023). Gezien deze impact, is het cruciaal dat dergelijke beslissingen weloverwogen genomen worden (Bruning et al., 2022). Er is echter weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de werkwijze en gevolgen van deze politie-inzet. De onderzoeksvraag luidt dan ook: *“Hoe gaan gecertificeerde instellingen om met de inzet van politie bij uithuisplaatsingen en hoe worden de veiligheid, emotionele en psychologische gevolgen van de jeugdige gewaarborgd in richtlijnen en handelingsvoorschriften?”* Om deze vraag te beantwoorden is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd waarin gebruik is gemaakt van een documentanalyse (N = 4) en semigestructureerde interviews (N = 7).

De resultaten tonen aan dat jeugdbeschermers weinig geprotocolleerd werken. Beslissingen zijn vooral gebaseerd op eerdere ervaringen en kennis van collega's. Daarnaast varieert de perceptie van jeugdbeschermers over de impact van politie-inzet. Sommigen zien dit als extra traumatiserend, terwijl anderen het als de-escalerend en bevorderlijk voor het veiligheidsgevoel beschouwen.

De resultaten sluiten aan bij de literatuur en benadrukken de complexiteit van het besluitvormingsproces rondom politie-inzet en de uitdagingen bij het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van de jeugdige. Geprotocolleerd werken zou richting kunnen bieden, hoewel maatwerk vereist is om recht te doen aan de specifieke omstandigheden van elke casus. Een nauwe samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en politie is essentieel voor een veilige en zorgvuldige uitvoering van uithuisplaatsingen, waarbij de belangen en het welzijn van jeugdigen centraal staan.

Abstract

In the Netherlands, the police are involved in approximately 550 out-of-home placements each year (Konijn, 2023). A out-of-home placement is inherently a traumatic event for children, and the impact is likely exacerbated when the police are involved (Bartelink et al., 2023). Given this impact, it is crucial that such decisions are made thoughtfully (Bruning et al., 2022). However, there is limited scientific research on the procedures and consequences of police involvement. Therefore, the research question is: *"How do certified institutions handle the deployment of police in out-of-home placements, and how are the safety, emotional, and psychological consequences of the child's ensured in guidelines and operational instructions?"* To answer this question, a qualitative study was conducted using document analysis (N = 4) and semi-structured interviews (N = 7).

The results indicate that child protection workers rarely work according to strict protocols. Decisions are primarily based on previous experiences and colleagues' knowledge. Additionally, the perception of child protection workers regarding the impact of police involvement varies. Some view it as extra traumatizing, while others see it as de-escalating and conducive to feelings of safety.

The findings align with the literature and underscore the complexity of the decision-making process regarding police involvement and the challenges in ensuring the safety and well-being of children. Working with protocols could provide guidance, although tailored approaches are necessary to address the specific circumstances of each case. Close collaboration between certified institutions and the police is essential for a safe and careful out-of-home placement, with the interests and well-being of children at the forefront.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	1
Abstract.....	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
De gevolgen voor de jeugdige.....	5
Geprotocolleerd werken	7
Samenwerking.....	9
Huidige studie	10
Leeswijzer	11
Methode	12
Onderzoeksdesign	12
Documentanalyse	13
Populatie en steekproef.....	13
Selectieproces	13
Procedure en kwaliteitswaarborging	14
Semigestructureerde interviews	14
Werving	14
Selectieproces	15
Interviews	15
Procedure en kwaliteitswaarborging	16
Data-analyse	17

Kwaliteitswaarborging	21
Ethische aspecten	21
Resultaten.....	23
Besluitvormingsprocessen.....	23
Samenwerking en taakverdeling	26
Veiligheidsmaatregelen	30
Emotionele en psychologische gevolgen	31
Conclusie.....	34
Discussie en aanbevelingen	37
Sterke punten van dit onderzoek	39
Beperkingen van dit onderzoek.....	40
Aanbevelingen.....	41
Literatuurlijst.....	42
Bijlage A	49
Bijlage B	52
Bijlage C	53
Bijlage D	55

Inleiding

Wanneer er sprake is van een ernstige ontwikkelingsbedreiging bij een jeugdige die onder toezicht gesteld staat, kan ervoor gekozen worden om de jeugdige uit huis te plaatsen. Deze uithuisplaatsing wordt uitgevoerd door een jeugdbeschermingsorganisatie (hierna gecertificeerde instelling) uitgevoerd. Dit is met het doel om de concrete bedreiging in de ontwikkeling van de minderjarige weg te nemen. Dit staat vastgelegd in artikel 1:262 van het Burgerlijk Wetboek (van der Zon, 2020) en hoofdstuk 3 van de jeugdwet (Overheid, 2024). Vanwege de fragiliteit van deze interventie is hiervoor een machtiging van de kinderrechter nodig, zoals beschreven in artikel 813 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsverordening (van der Zon, 2020).

In 2022 kregen in Nederland 3.320 jeugdigen een Machtiging Uithuisplaatsing opgelegd (Stolwijk & Farisi, 2023). Ouders en verzorgers zijn verplicht mee te werken wanneer deze machtiging wordt opgelegd (Rechtspraak, z.d.). Wanneer een ouder/verzorger weigert mee te werken of wanneer de (bij het gezin betrokken) jeugdbeschermer vermoedens heeft van onveiligheid voor de jeugdige, overige betrokkenen en/of zichzelf kan er in uiterste gevallen gekozen worden om de politie in te schakelen (Bartelink et al., 2015). In dit wet is dit vastgelegd in artikel 812 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsverordening. Hierin staat beschreven dat een jeugdige uit huis geplaatst kan worden met behulp van de ‘sterke arm’. Hiermee wordt de ondersteuning van politie bedoeld.

De gevolgen voor de jeugdige

In de zomer van 2023 brengt Argos een item naar buiten over de inzet van politie bij uithuisplaatsingen. Volgens dit onderzoek zou de ‘sterke arm’ gemiddeld 550 keer per jaar worden ingezet (Konijn, 2023). In dit item komen verschillende deskundigen op het gebied

van trauma¹ aan het woord die nader ingaan op de impact van de inzet van politie bij uithuisplaatsingen op betrokkenen. Volgens hen wordt de impact van deze op zichzelf al traumatische gebeurtenis vergroot wanneer er politie aanwezig is. De bevroagde deskundigen pleiten daarom voor een sterke daling van het aantal uithuisplaatsingen waarbij de politie betrokken is. Daarbij stellen zij dat als de inzet van politie toch nodig is, de schade zoveel mogelijk beperkt zou moeten worden (Konijn, 2023). Uit een door het Nederlands Jeugdinstituut georganiseerde focusgroep met ervaringsdeskundigen en hun ouders is gebleken dat de inzet van politie door zowel ouders en jeugdigen als extra traumatisch wordt ervaren. Deze ervaringsdeskundige jeugdigen geven aan veel onduidelijkheid te ervaren rondom het uithuisplaatsingsproces. Daarbij wordt aangegeven dat ze onvoldoende geïnformeerd en betrokken worden (Bartelink et al., 2023).

Verder wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van politie-inzet bij een uithuisplaatsing in de Nederlandse context is niet uitgevoerd. Er is wel veelvuldig onderzoek gedaan naar de inzet van politie bij familiezaken. Dit zijn soortgelijke situaties waarbij politie binnendringt in de huiselijke omgeving. Onderzoek van Van Dorst en collega's (2015) naar de inzet van politie bij het nakomen van een omgangsregeling toont aan dat de ondersteuning van politie als zeer ingrijpend beschouwd dient te worden en met grote terughoudendheid moet worden ingezet. Merendeel van de bevroagde ouders zijn ontevreden, teleurgesteld en/of boos over de werkwijze die gehanteerd is tijdens het optreden van de politie. Dit komt met name omdat ouders niet duidelijk weten wat ze kunnen verwachten van de politie.

Amerikaanse onderzoeken naar de gevolgen voor jeugdigen die getuigen zijn geweest van de aanhouding van hun ouders hebben aangetoond dat deze situaties een grote impact hebben op jeugdigen. Zo zouden jeugdige grote angsten uitstaan wanneer de politie hun huis

¹ K. Stals (Orthopedagoog, Ontwikkelingspsycholoog en Vakgroepleider NJi) & A. Marsman (Traumadeskundige en Psycholoog)

binnenkomt (Poehlmann et al., 2021; Puddefoot & Foster, 2007). Daarnaast stellen Reef en Ormskerk (2019) dat de reactie die ouders hebben op de politie grote impact kan hebben op de jeugdige. Met name wanneer ouders boos en/of van slag zijn, is dit een traumatiserende factor voor hun kinderen.

Hoewel er slechts enkele onderzoeken zijn gedaan naar de impact van de inzet van politie bij uithuisplaatsingen, weten we vanuit verschillende onderzoeken dat het uithuisplaatsen van een jeugdige een ingrijpende beslissing is voor zowel de jeugdige als diens ouders (Huls, 2022; Quick & Scott, 2019; Shanks & Weitz, 2020). Wanneer een jeugdige onvrijwillig en onverwacht gescheiden wordt van diens ouders leidt dit in de meeste gevallen tot een aanzienlijk trauma met blijvende schade (Harder & Knorth, 2015). Ondanks de enorme veerkracht van jeugdigen die uit huis zijn geplaatst, weten we uit onderzoek dat er vaker sprake is van verslechterde schoolprestaties, mentale gezondheidsproblemen en beperktere kansen op de arbeidsmarkt ten opzichte van hun leeftijdsgenoten (Gypen et al., 2017). Daarbij leidt een langdurige scheiding van hun ouders bij kinderen tot een verhoogd aantal depressies, angstgevoelens en PTSS (Flaherty et al., 2013). Een uithuisplaatsing dient daarom gezien te worden als een uiterst redmiddel en alleen plaats te vinden wanneer dit in het belang is van de jeugdige (Bartelink et al., 2023; Hageraats et al., 2020).

Geprotocolleerd werken

Gezien de grote impact van een uithuisplaatsing op jeugdigen en hun ouders, is het van belang dat dergelijke beslissingen weloverwogen genomen worden met daarbij het belang van de jeugdige als uitgangspunt (Bruning et al., 2022). Echter blijkt uit onderzoek van Munro (2018) dat beslissingen rondom een uithuisplaatsing altijd binnen een bepaalde marge van onzekerheid worden genomen. Verschillende (inter)nationale onderzoeken hierover hebben aangetoond dat professionals over eenzelfde situatie verschillend kunnen oordelen. Dit heeft onder andere te maken met de achtergrond van de professional. Zij kijken

vanuit een eigen perspectief naar de situatie, hebben andere opvattingen over wat er speelt en nemen hierin wellicht andere besluiten dan collega's. Dit maakt dat keuze om een jeugdige uit huis te plaatsen in sommige gevallen een intuïtief proces is dat berust op vooroordelen (Bartelink et al., 2019; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2022; Mänttari - van der Kuip, 2016; Taylor, 2017; Taylor, 2020).

Een mogelijke verklaring voor het verschil in oordelen en het maken van keuzes is de mate waarin gewerkt wordt met protocollen. Uit een rapport van de Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd (2022) is gebleken dat dit te weinig gebeurt. Met name bij spoed-uithuisplaatsingen wordt er te weinig gehandeld conform de Richtlijn 'Crisisplaatsing Voor Jeugdhulp En Jeugdbescherming', waardoor het besluit van een uithuisplaatsing kan berusten op een onderbuikgevoel. Een mogelijke verklaring hiervoor is de hoge tijdsdruk waar jeugdbeschermers mee te maken hebben. Met name tijdens crisissituaties dienen beslissingen genomen te worden onder hoge tijdsdruk waarbij er sprake van onveiligheid rondom de jeugdige (Taylor, 2020 & Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd, 2022). Dit kan leiden tot spanningen en omstandigheden waardoor het moeilijk blijkt om volledig rationele beslissingen te nemen (Taylor, 2020).

Wanneer de politie betrokken wordt bij een uithuisplaatsing, werken zij volgens eigen protocollen en besluitvormingsprocessen (Van Dorst et al., 2015). Hierin staat onder andere beschreven dat de inzet van politie te allen tijde gericht moet zijn op de veiligheid van de jeugdige en overige betrokkenen. Deze veiligheid wordt gewaarborgd door de focus te leggen op de-escalatie en het voorkomen van schade (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023b).

Of de inzet van politie bij een uithuisplaatsing ook daadwerkelijk leidt tot een veiligere situatie is niet bekend. Dit is mogelijk te verklaren door de kennis en ervaring van politieagenten. Waar een gecertificeerde instelling opgeleide en ervaren jeugdbeschermers in dienst heeft, worden agenten niet specifiek getraind op jeugdbeschermingszaken (Masson,

2002; Lamponen et al., 2018). Daarbij komt dat deze agenten wel verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van de jeugdige, gezinsleden en aanwezige hulpverleners, terwijl ze weinig ervaring hebben op het gebied van jeugdbeschermingszaken (Lamponen et al., 2018; Lünemann & Ter Woerds, 2021).

Samenwerking

Gezien de verschillen in werkwijze, kennis en ervaring tussen jeugdbeschermers en politieagenten is een goede samenwerking tussen deze organisaties noodzakelijk (Bartelink, 2019). Specifiek onderzoek in Nederlandse context naar de samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en de politie bij uithuisplaatsingen is niet gedaan. Wel is er in 2015 een rapport uitgekomen over de problemen rondom omgangsregelingen en de rol van de politie hierin. Voor dit onderzoek zijn verschillende politieagenten en jeugdzorgmedewerkers gesproken over onder andere de onderlinge samenwerking. Hieruit is gebleken dat zowel de politie als jeugdzorgorganisaties het belang van een goede samenwerking inzien. Echter zouden medewerkers elkaar moeilijk weten te vinden en moeilijkheden ervaren op het gebied van informatieverstrekking (Van Dorst et al., 2015).

Lünemann en Ter Woerds (2021) hebben onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen politie en veilig thuis bij de aanpak huiselijk geweld en concluderen hetzelfde als Van Dorst en collega's (2015). Daarbij tonen Lünemann en Ter Woerds (2021) aan dat de samenwerking tijdens crisissituaties wel soepel verloopt. Tijdens deze situaties is er sprake van acute onveiligheid. Buiten deze crisissituaties om, verloopt de samenwerking stroef. Dit zou mede te verklaren zijn door de incidentgerichte aanpak die veelal door politie gehanteerd wordt. Dit houdt in dat ieder incident als een op zichzelf staande gebeurtenis wordt beschouwd. Dit maakt dat het noodzakelijke zicht op de breedte van de problematiek binnen het gezin ontbreekt, waardoor patronen niet altijd herkend worden. Lünemann en Ter Woerds (2021) stellen dan ook dat deze werkwijze afwijkt van die van een

jeugdzorginstelling waarbij een incident in de breedte van de problematiek wordt geplaatst. Deze incidentgerichte aanpak blijkt werkzaam in een crisissituatie omdat er in deze situaties snel en adequaat gehandeld dient te worden. Echter vindt er weinig tot geen samenwerking plaats binnen de algemene gang van zaken. Het verschil in werkwijze lijkt op deze momenten te leiden tot een gebrek aan gezamenlijke visie en plan van aanpak op hoe de veiligheid kan worden gewaarborgd op casusniveau.

Huidige studie

Deze uitdagingen in besluitvormingsprocessen (Bartelink et al., 2019; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2022; Mänttari - van der Kuip, 2016; Taylor, 2017; Taylor, 2020), de samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en de politie (Lünnemann en Ter Woerds, 2021; Van Dorst et al., 2015) en het mogelijke gebrek aan geprotocolleerd werken (Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd, 2022), vormen zich tot een complex vraagstuk waarin gesteld wordt of de huidige werkwijze zicht voldoende richt op de mogelijke gevolgen die de inzet van politie heeft voor een jeugdige. Het gebrek aan duidelijke en uniforme protocollen kunnen leiden tot inconsistente of onzorgvuldige beslissingen rondom de inzet van politie (Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd, 2022), waardoor de mogelijkheid bestaat op een traumatische ervaring voor de jeugdige. Het is dan ook essentieel dat besluitvormingsprocessen van gecertificeerde instellingen zorgvuldig worden doorlopen, met bijzonder aandacht voor de impact op de jeugdige. De onderzoeksvraag luidt daarom als volgt:

“Hoe gaan gecertificeerde instellingen om met de inzet van politie bij uithuisplaatsingen en hoe worden de veiligheid, emotionele en psychologische gevolgen van de jeugdige gewaarborgd in richtlijnen en handelingsvoorschriften?”

Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te verkrijgen in de werkwijze van gecertificeerde instellingen met betrekking tot de inzet van politie bij uithuisplaatsingen en de mate waarin hierbij aandacht wordt besteed aan de veiligheid, emotionele en psychologische gevolgen voor de jeugdige. Door deze aspecten te onderzoeken, beoogt het onderzoek helder te krijgen welke besluitvormings- en werkprocessen er ten grondslag liggen aan de inzet van politie. Dit omvat niet alleen het identificeren van eventuele knelpunten, maar ook het formuleren van concrete aanbevelingen voor verbetering van werkprocessen, met als uiteindelijk doel het optimaliseren van de veiligheid en het welzijn van de betrokken jeugdigen.

Leeswijzer

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag is een kwalitatieve data-analyse verricht op protocollen en werkwijzen van gecertificeerde instellingen verspreid over verschillende regio's in Nederland. Dit is aangevuld met semigestructureerde expertinterviews die afgenomen zijn bij jeugdbeschermers met ervaring op het gebied van politie-inzet bij uithuisplaatsingen.

In het volgende hoofdstuk zal dieper in worden gegaan op de methodologie die is toegepast, gevolgd door een presentatie van de onderzoeksresultaten. Tot slot zullen deze bevindingen worden gebundeld en geïnterpreteerd in de conclusie en discussie.

Methodie

Onderzoeksdesign

Dit onderzoek maakt deel uit van een tweeledig onderzoek, beide uitgevoerd door master-studenten Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit in Groningen. Dit deelonderzoek is gedaan op basis van een kwalitatief onderzoeksdesign (Flick, 2019). Het kwalitatieve design biedt de mogelijkheid om te onderzoeken hoe gecertificeerde instellingen omgaan met de inzet van politie bij uithuisplaatsingen vanuit (interne) protocollen en richtlijnen. Daarnaast biedt dit type onderzoek ook de mogelijkheid om ervaringen en visies van jeugdbeschermers ten aanzien van politie-inzet bij uithuisplaatsingen in kaart te brengen. Er zijn weinig tot geen recente Nederlandse studies gedaan rondom dit onderwerp, dit maakt dat er gekozen is voor een onderzoek met exploratief karakter (Swanborn, 2004).

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is ervoor gekozen om een document-analyse (N = 4) uit te voeren waarbij interne protocollen en richtlijnen, afkomstig van verschillende gecertificeerde instellingen uit verschillende regio's van Nederland, zijn geanalyseerd. Dit onderdeel is zelfstandig uitgevoerd door de onderzoeker van dit deelonderzoek (LM). Daarbij zijn semigestructureerde expertinterviews (N = 7) afgenomen bij jeugdbeschermers om verdiepend inzicht te krijgen in de werkwijze van gecertificeerde instellingen. Dit onderdeel is in samenwerking met medestudent (MW) uitgevoerd. Binnen deze expertinterviews lag de nadruk op de specifieke kennis van de participant (Flick, 2019).

De protocollen, richtlijnen en interviews zijn samengevoegd voor het uitvoeren van een thematische analyse. Dit bood de mogelijkheid om gelijkenissen en tegenstrijdigheden binnen overkoepelende thema's te ontdekken (Verhoeven, 2020).

Documentanalyse

Populatie en steekproef

De documentanalyse is gestart met het verzamelen van bruikbare interne documenten en protocollen van gecertificeerde instellingen in de periode van januari en februari 2024. Dit is gedaan doormiddel van een doelgerichte sampling (Flick, 2019). Instellingen zijn geselecteerd op basis van hun specifieke werkzaamheden, namelijk het uitvoeren van uithuisplaatsingen. Vervolgens heeft er een gemakssteekproef plaatsgevonden door een mail te versturen naar alle gecertificeerde instellingen waarvan een mailadres online te vinden was, dit waren in totaal 20 mailadressen van 13 verschillende gecertificeerde instellingen. Deze gecertificeerde instellingen zijn verspreid over alle jeugdzorgregio's in Nederland (N = 42). In deze mail is ook gevraagd of er jeugdbeschermers waren die belangstelling zouden hebben bij deelname aan een interview. De non-respons op deze mails was hoog, slechts acht gecertificeerde instellingen hebben gereageerd, waarvan drie aangaven niet deel te kunnen nemen vanwege werkdruk of het ontbreken van protocollen op dit gebied. Vijf locaties waren bereid mee te werken aan de documentanalyse en hebben één of meerdere documenten opgestuurd, wat resulteerde in negen documenten.

Selectieproces

De verkregen documenten zijn volledig en zorgvuldig doorgelezen en geselecteerd op basis van relevantie (Bowen, 2009). Een belangrijke inclusiecriteria hierbij was dat de documenten niet ouder mochten zijn dan 5 jaar en nog steeds in gebruik moesten zijn op het moment van het onderzoek. Bovendien is nagegaan of de zoektermen 'uithuisplaatsing' en 'politie' voorkwamen in de documenten. Deze aanpak heeft geholpen om de bruikbare documenten te scheiden van de onbruikbare, waardoor er vijf documenten zijn afgevallen (Bowen, 2009). Uiteindelijk resulteerde dit in een analyse van vier documenten van vier

verschillende gecertificeerde instellingen waarvan één document ook landelijk door de politie wordt gebruikt.

Procedure en kwaliteitswaarborging

Voorafgaand aan verzamelen van de documenten hebben de participanten via de mail een informatiebrief over het onderzoek en een toestemmingsformulier ontvangen (Bijlage I en II). Hierbij is ook gevraagd op welke wijze de participant de documenten wilde versturen. Alle participanten hebben ondanks de mogelijkheid van beveiligde bestandsuitwisseling, gekozen om de documenten rechtstreeks te mailen zonder wachtwoord of vergrendeling. De verkregen documenten zijn opgeslagen op de beveiligde y-schrijf van de Rijksuniversiteit Groningen en verwijderd uit de mail om de veiligheid van participanten te waarborgen.

Semigestructureerde interviews

Werving

Het werven van participanten voor de interviews heeft evenals de werving van de documenten plaats gevonden in januari en februari 2024. Hierbij is ook dezelfde methode gehanteerd als voor het werven van documenten, namelijk doormiddel van een doelgerichte sampling (Flick, 2009). Omdat de non-respons de eerste mailronde laag was (N=15), heeft MW nogmaals een mailronde gedaan en negen mailadressen toegevoegd. Drie weken nadat alle mailadressen (N=29) benaderd waren, was de non-respons hoger dan de vorige mailronde, namelijk 27. Deze gecertificeerde instellingen zijn nogmaals telefonisch benaderd. Uiteindelijk heeft dit geleid tot zeven mogelijke participanten, verspreid over vijf verschillende gecertificeerde instellingen. Deze participanten zijn niet allemaal werkzaam bij de gecertificeerde instellingen waarvan documenten zijn verkregen.

Selectieproces

Bij alle mogelijke participanten is nagegaan of zij in de huidige situatie werkzaam waren voor een gecertificeerde instelling en of zij minimaal een jaar ervaring hebben op het gebied van politie-inzet bij uithuisplaatsingen. De participanten bleken ondanks dezelfde functie, verschillende rollen te vervullen binnen hun team. Waar de ene participant een meer coachende rol heeft, is de ander meer gericht op spoed-uithuisplaatsingen. Daarnaast bleek er sprake te zijn van verschillen in aantal jaren werkervaring als jeugdbeschermer, deze varieert van 1 tot 30 jaar.

Gezien de geringe respons is ervoor gekozen voor een gemakssteekproef en alle daartoe bereidde jeugdbeschermers te interviewen. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het afnemen van zeven semigestructureerde expertinterviews. Onderzoeker MW heeft twee interviews afgenomen en onderzoeker LM heeft er vier afgenomen. Daarnaast heeft de supervisor van deze deelonderzoeken ook één interview afgenomen. Deze keuze is gemaakt vanwege een persoonlijke werkrelatie die onderzoeker MW had met een participant ten tijde van het onderzoek.

Interviews

Tijdens de interviews is gebruik gemaakt van een interviewleidraad met topics en voornamelijk open vragen. Een voorbeeld hiervan is de vraag: “In hoeverre wordt er gewerkt met vooropgestelde protocollen en richtlijnen?” Zie tabel 1 voor meerdere voorbeeldvragen. Deze interviewleidraad vormde de basis van de interviews maar bood ook de mogelijkheid om af te wijken en door te vragen indien relevant en waar nodig. Deze interviewleidraad is in samenwerking met MW opgesteld en gebruikt bij alle interviews. Hierdoor konden beide onderzoekers putten uit de verkregen informatie. Het gaat hierbij om 5 topics waaronder in totaal 24 vragen zijn geformuleerd. In bijlage C is de gehele interviewleidraad opgenomen.

Topic	Voorbeeldvragen
Besluitvorming	<ul style="list-style-type: none"> - Welke criteria worden er gehanteerd bij de besluitvorming om politie in te zetten? - In hoeverre wordt er gewerkt met vooropgestelde protocollen en richtlijnen?
Persoonlijke ervaringen	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe ervaart u de reactie van de jeugdige wanneer politie aanwezig is bij een uithuisplaatsing? - Merkt u verschillen tussen het wel of niet inzetten van politie?
Veiligheidsrichtlijnen	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe worden risico's voor zowel de jeugdige als de betrokken professionals gewaarborgd? - Welke samenwerkingsafspraken worden gemaakt om de veiligheid van betrokkenen te waarborgen?
Emotionele en psychologische gevolgen	<ul style="list-style-type: none"> - Op welke wijze wordt er rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfase van de jeugdige? - Welke richtlijnen zijn er voor nazorg en ondersteuning om mogelijke psychologische gevolgen te behandelen?

Tabel 1 - voorbeeldvragen

Procedure en kwaliteitswaarborging

Voorafgaand aan het afnemen van de interviews hebben alle participanten via de mail een informatiebrief over het onderzoek en een toestemmingsformulier ontvangen (Bijlage A en B). Daarbij is ook gevraagd op welke locatie de participant het interview wilde laten plaatsvinden. Hierbij is rekening gehouden met het minimaliseren van ruis door de participant te vragen of het gesprek op een locatie kon plaatsvinden waar hij of zij zich vrij voelt om openlijk te spreken en waar de kans op (geluids-)overlast zo veel mogelijk werd beperkt. Dit heeft ertoe geleid dat een deel van de interviews is afgenomen in een kantoor op

de werklocatie van de participant (N=4), het andere deel heeft online plaatsgevonden doormiddel van Teams (N=3). Alle interviews hebben plaatsgevonden in de periode van februari tot en met maart 2024.

Bij aanvang van het interview zijn de informatiebrief en het toestemmingsformulier doorgesproken waarbij de participant de mogelijkheid had om vragen te stellen zodat eventuele onduidelijkheden toegelicht konden worden. Daarbij werd de participant op de hoogte gesteld van de audio-opname die gemaakt werd van het interview. Vervolgens is er dieper ingegaan op het doel van het interview en de thema's die behandeld werden. Na afloop van de interviews hebben alle participanten de transcripten per e-mail ontvangen, zodat zij deze konden beoordelen en eventueel aanpassen waar nodig. Ook hebben alle participanten de mogelijkheid aangeboden gekregen om de resultaten van het onderzoek in te zien. Deze worden na afronding van het onderzoek aan hen gemaild. De interviews hebben allemaal tussen een half uur en een uur geduurd. Dit was afhankelijk van de ruimte die de participant had en de verzadiging in verkregen informatie.

Data-analyse

Alle interviews zijn opgenomen doormiddel van geluidsopname en vervolgens getranscribeerd. De onderzoeker die het interview heeft afgenomen, heeft deze ook getranscribeerd. Dit heeft ertoe geleid dat de onderzoeker van dit onderzoek (LM) vier interviews heeft getranscribeerd, medestudent MW heeft dit voor twee interviews gedaan en de supervisor van dit onderzoek heeft één interview getranscribeerd. Het merendeel van de transcripten (N=6) is handmatig uitgewerkt. Dit is gedaan door de audio-bestanden letterlijk over te typen en vervolgens te controleren op eventuele fouten. De supervisor heeft één transcript laten uitwerken door een transcriptiesoftware van Amberscript. Dit was mogelijk door de NDA-licentie die de Rijksuniversiteit Groningen heeft met Amberscript. Echter bleek de kwaliteit hiervan ontoereikend en hebben de onderzoekers besloten ook dit transcript

handmatig uit te werken. Dit proces zorgde ervoor dat alle transcripten nauwkeurig waren en een betrouwbare basis vormden voor de analyse.

De transcripten en documenten zijn samengevoegd en geanalyseerd doormiddel van een thematische analyse met behulp van ATLAS.ti versie 24.1.1., aan de hand van het stappenplan van Verhoeven (2020). Het samenvoegen van de data bleek mogelijk omdat dezelfde codes en thema's terugkwamen in zowel de documenten als de transcripten. Gezien de geringe beschikbare wetenschappelijke kennis over de inzet van politie bij uithuisplaatsingen is dit gedaan met een combinatie tussen een deductieve en inductieve benadering. Vooraf geformuleerde codes zijn geselecteerd aan de hand van de geringe beschikbare literatuur. Daarnaast is ervoor gekozen om inductief te werk te gaan door codes te formuleren aan de hand van de verkregen data. Dit maakte het mogelijk om terugkerende thema's en patronen te identificeren zonder vooraf vastgesteld codeboek (Flick, 2019).

Het stappenplan van Verhoeven (2020) bestaat uit zes fasen. Tijdens de verkenningsfase is overzicht gecreëerd door de documenten en transcripten te uploaden in ATLAS.ti. Vervolgens is de data gecodeerd door het door te lezen, relevante informatie te markeren en hier een code aan toe te wijzen. Vervolgens zijn in stap 3 'thematiseren' thema's toegewezen aan de codes door de onder te verdelen in groepen. Dit heeft geleid tot 5 thema's. Hierna volgde stap 4 'Reviseren en verfijnen'. Codes en groepen die toch minder relevant bleken zijn in deze stap afgevallen. Daarnaast zijn er thema's gesplitst of anders geformuleerd. Hieruit zijn de thema's: Besluitvormingsprocessen, Samenwerking, Veiligheid en Emotionele en psychologische gevolgen voortgekomen. Deze definitieve lijst met thema's is in stap 5 vastgelegd in een codeboek welke is bijgevoegd in bijlage D. Dit heeft geleid tot 4 hoofdthema's met daaronder in totaal 9 subthema's en in totaal 28 codes. Tabel 2 geeft een snelle weergave van dit codeboek. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten, is ervoor gekozen om de codeboeken van deelonderzoek en het deelonderzoek van MW met

elkaar te vergelijken. Op deze manier ontstond de mogelijkheid om elkaar van feedback te voorzien en eventuele afwijkingen op te sporen. Dit heeft geleid tot herdefiniëring en het verder aanscherpen en verfijnen van het codeboek, wat ten goede komt aan de intersubjectiviteit van dit onderzoek (Baarda et al., 2021).

Categorieën subcategorieën*	Omschrijving en codes
Besluitvormingsprocessen	
Aanleiding (61)	Welke besluitvormingsprocessen en risico-inschatting er ten grondslag liggen aan het overwegen om politie in te schakelen. <i>Veiligheid jeugdige, veiligheid jeugdbeschermer, dreigende situaties, type uithuisplaatsing</i>
Afweging (49)	De afwegingen en besluitvormingsprocessen die ten grondslag liggen aan het inschakelen van politie. <i>Interne overleggen, procedures en protocollen, alternatieve interventies, Ethische en juridische overwegingen</i>
Samenwerking	
Afstemming en overleg (42)	Op welke wijze het eerste contact plaatsvindt en wat er besproken wordt tijdens de voorbespreking. <i>Eerste contact, Afstemming en voorbespreking, Plan van aanpak</i>
Samenwerkingsafspraken en (53)	De rolverdeling, regievoering en de wijze van onderlinge communicatie.

Regievoering, Rol- en taakverdeling, Informatie-uitwisseling

Evaluatie (49) De wijze van evaluatie, nazorg voor jeugdbeschermers en nabesprekingen.

Procesevaluatie, Nazorg voor medewerkers, Verbeterpunten, Succesfactoren

Veiligheid

Veiligheidswaarborging De wijze waarop de politie kan zorgen voor het waarborgen
(30) van veiligheid

Acute veiligheidsproblemen, Manieren van ondersteuning

Veiligheidsmaatregelen De maatregelen die de politie kan inzetten om de veiligheid
(30) te waarborgen.

Bevoegdheden, Dwangmiddelen

Emotionele en psychologische gevolgen

Belang van de jeugdige De wijze waarop rekening gehouden wordt met de belangen
(18) en van de jeugdige.

Leeftijd en ontwikkelingsfase, Betrekken van de jeugdige en/of ouders, Bescherming van rechten

Gevolgen (55) De factoren die kunnen leiden tot trauma bij jeugdigen tijdens een uhp en op welke wijze er rekening gehouden wordt met de ingrijpendheid van deze gebeurtenis.

Trauma en impact, Reactie, Nazorg,

Tabel 2 – codeboek

** Tussen de haakjes wordt het totaal aantal keer dat codes voorkomen weergegeven*

Kwaliteitswaarborging

In verband met de hoge non-respons is er gekozen om een gemakssteekproef toe te passen. Dit heeft ertoe geleiden dat de resultaten mogelijk niet representatief zijn voor de gehele populatie (Flick, 2019). Bovendien kan dit leiden tot sampling bias, omdat de respons van participanten en de informatie uit protocollen die gemakkelijker beschikbaar zijn, mogelijk afwijken van degene die niet of minder makkelijk beschikbaar zijn (Bryman, 2012). Echter is het generaliseren van data niet het primaire doel van dit kwalitatieve onderzoek, gezien het exploratieve karakter van deze studie ligt de focus op het verkennen van dit onderwerp (Swanborn, 2004).

Om de nauwkeurigheid en validiteit van dit onderzoek te vergroten is er veelvuldig gebruik gemaakt van een externe audit door het proces, data en tussentijdse resultaten kritisch te laten beoordelen door de supervisor en een medestudent (Bryman & Bell, 2007, pp. 40-43). Daarnaast is besloten een documentanalyse uit te voeren, in combinatie met het afnemen van semigestructureerde interviews. Deze keuze heeft geleid tot methode-triangulatie waardoor saturatie is opgetreden in de verkregen data (Verhoeven, 2022). Daarbij zijn de verkregen documenten ontvangen vanuit verschillende regio's van Nederland en zijn de interviews gehouden met jeugdbeschermers met verschillen in functies, werkervaring en verspreid over heel Nederland.

Tevens is, vanwege de frigiditeit van dit onderwerp, de kans dat participanten sociaal gewenste antwoorden geven groot. Dit is gepoogd te verminderen door de participant op zijn/haar gemak te laten voelen, geen standpunt in te nemen en oprechte interesse te tonen. Daarnaast is ervoor gekozen om een open-vraagstelling te hanteren (Baarda et al., 2021).

Ethische aspecten

Dit onderzoek is voor aanvang getoetst en geaccordeerd door de ethische commissie. Binnen dit onderzoek is enkel direct contact geweest met medewerkers die ten tijde van het

onderzoek werkzaam waren binnen een gecertificeerde instelling. Er is dan ook geen sprake geweest van direct contact met jongeren en/of hun ouders. In verband met herleidbaarheid en de fragiliteit van dit onderzoek zullen geen namen van de gecertificeerde instellingen of participant benoemd worden. Dit mede ter waarborging van de anonimiteit van de participant en de voorkoming van sociaal wenselijk antwoorden (Baarda et al., 2021).

Voorafgaand aan de dataverzameling, is er een informatiebrief en toestemmingsformulier opgesteld welke gelezen en ondertekend is door alle participanten voor deelname. In deze informatiebrief staat nadrukkelijk beschreven dat alle participanten te allen tijde de mogelijkheid hadden om vragen te stellen en indien gewenst af te zien van het onderzoek. Binnen dit onderzoek is er geen participant geweest die hiertoe een verzoek heeft ingediend.

De verzamelde data en toestemmingsformulieren zijn beveiligd opgeslagen op de y-drive van de Rijksuniversiteit Groningen (met enkel toegang voor onderzoekers en onderzoeksbegeleider) voor verificatiedoeleinden gedurende een periode van 10 jaar. Binnen deze beveiligde omgeving zijn ook de transcripten uitgewerkt. Audio-opnames zijn direct verwijderd van de opnameapparatuur zodra deze beveiligd waren opgeslagen in de y-drive.

Resultaten

Zoals beschreven in de methode zijn er voor dit onderzoek vier documenten en zeven transcripten geanalyseerd. Dit heeft geleid tot vier terugkomende thema's. Namelijk: besluitvormingsprocessen, samenwerking en taakverdeling, veiligheidsmaatregelen en emotionele en psychologische gevolgen.

Besluitvormingsprocessen

Een klein deel van de participanten geeft aan dat er binnen de gecertificeerde instellingen waar zij werkzaam zijn strikt volgens protocollen wordt gewerkt als het gaat om de besluitvorming rondom politie-inzet bij uithuisplaatsingen. Andere participanten geven aan wel protocollen te hebben binnen de organisatie maar hier niet bewust mee te werken of helemaal geen protocollen te hanteren op dit gebied. Veel genoemde redenen hiervoor zijn dat een uithuisplaatsing maatwerk betreft, dit zou niet in een standaard protocol te gieten zijn. Het merendeel van de jeugdbeschermers geeft aan bij de besluitvorming om politie in te zetten af te gaan op eerdere ervaringen en kennis van collega's. Anderen geven aan de protocollen wel voldoende te kennen en daardoor de noodzaak niet voelen om deze erbij te pakken. Zo deelt een participant:

We hebben wel protocollen, maar ik heb ze nooit gebruikt. . . . Omdat ook de ervaring leert dat heel vaak, als je dit moet gaan doen, doe je dat met een collega die het al eens heeft gedaan. Sowieso doen we het uit huisplaatsing nooit alleen. Maar vaak dan denken mensen natuurlijk wel mee, of hoor je op de werkvloer van, hé, dit is best wel een risico, denk even met me mee. En dan komt dat gesprek met de politie eigenlijk rond en wel een beetje automatisch uit.

Protocollen en draaiboeken geven unaniem dezelfde redenen om politie in te zetten bij een uithuisplaatsing. Volgens deze protocollen en draaiboeken zou politie namelijk een ondersteunende rol kunnen bieden bij het waarborgen van de veiligheid wanneer de omstandigheden hierom vragen. Voorbeelden die in deze documenten zijn opgenomen, zijn: Vermoedens van agressie door minderjarige of derden, het vermoeden van geweld tegen de minderjarige of hulpverlener en het vermoeden van vluchtgevaar van de minderjarige.

In het merendeel van de documenten staat aangegeven dat het inzetten van politie zorgvuldig overwogen dient te worden omdat dit een nog grotere impact heeft op betrokkenen. Zo staat er beschreven: “Een uithuisplaatsing is een ingrijpende gebeurtenis. Als de politie assisteert dan heeft dit veelal een nog grotere impact op de betrokkenen. Politieondersteuning bij een uithuisplaatsing van een minderjarige moet dan ook zorgvuldig worden afgewogen.”

Het merendeel van de geïnterviewde participanten geeft eveneens aan dat de inzet van politie bij een uithuisplaatsing een nog grotere impact kan hebben op de jeugdige en betrokkenen en nemen dit mee in hun besluitvormingsproces. Echter geven een aantal participanten ook aan dat de politie rust kan brengen in een situatie en de-escalerend werkt. Zo deelt een participant hierover:

. . . omdat wij dus gewoon geen middel hebben om kinderen mee te nemen in een auto of mensen vast te houden. Dus als ze weglopen of nou ja tegenwoordig wordt alles gefilmd en uitvergroot. Dus wij willen daarin gelijk eigenlijk optrekken met de politie omdat dat ook ja het kan ook de-escalerend werken als er politie is. Je zou denken; bij politie gaan ze nog meer los. Maar het is ook juist oké, de politie is bij wij maken nu ook geen kans meer om er een heisa van te maken.

De geïnterviewde participanten zijn niet eenduidig over de frequentie waarin politie wordt ingezet maar het merendeel geeft aan bij bijna elke uithuisplaatsing politie in te zetten. Op de vraag hoe vaak politie ingezet wordt geeft een participant het volgende antwoord: “Ja, bij eigenlijk allemaal wel, ja. En bij de ene is er al wat meer op de voorgrond dan bij de ander. Daar zit wel echt een verschil in.” Andere participanten geven aan terughoudender te zijn met het inzetten van politie.

Wij bellen eigenlijk nooit politie als er rondom veiligheid geen zorg is. . . .
 Het is echt wel een goede overweging. . . . Maar als het niet nodig is, of er is geen risico op een ernstige onveiligheid, dan doen we het niet. Kijk, we noemen steeds de hele tijd onveiligheid, maar aan zich is dat natuurlijk sowieso, anders kan een kind thuis blijven wonen. Dus je bespreekt met elkaar alle risico's die er zijn.

De voornaamste reden die benoemd wordt om politie in te zetten, is volgens de participanten de veiligheid van de jeugdbeschermer zelf. Dit wordt gevolgd door de veiligheid van de jeugdige en vermoedens van agressie of escalatie. Hierover deelt een participant:

Die afweging ligt in eerste instantie moet je altijd zorgen natuurlijk dat je zelf veilig bent. Want als wij niet veilig zijn, dan kunnen we ook het kind niet veiligstellen. En in tweede instantie, je kijkt natuurlijk altijd naar de veiligheid van het kind. Wat gaat dit voor het kind betekenen? Met wat voor problematiek hebben we hier te maken?

Het type uithuisplaatsing blijkt ook een grote rol te spelen bij het inzetten van politie. Met name bij spoed-uithuisplaatsingen wordt vaker politie ingezet. Een veelgenoemde reden die hiervoor aangedragen wordt is het gebrek aan informatie over de situatie. Beslissingen

worden met een hoge tijdsdruk genomen en hierdoor is soms niet alle informatie over het gezin bekend. Daarnaast blijken omgevingsfactoren ook een grote rol te spelen binnen het besluitvormingsproces. Het merendeel van de participanten geeft daarbij aan dat de tijd veranderd is. Beelden van uithuisplaatsingen worden gedeeld via sociale media wat leidt tot boze buurtgenoten en omstanders. Deze omstanders worden door het merendeel van de jeugdbeschermers als een mogelijke dreiging ervaren.

Samenwerking en taakverdeling

De protocollen beschrijven dat wanneer een jeugdbeschermer besloten heeft om politie in te zetten bij een uithuisplaatsing, de jeugdbeschermer contact opneemt met de politie door het algemene nummer te bellen. Uit de interviews is gebleken dat het in de praktijk ook veelvoorkomend is dat jeugdbeschermers rechtstreeks contact op te nemen met (wijk)agenten. Een participant deelt hierover: ". . . Dus het kan zijn dat we al vaker contact met een wijkagent hebben gehad en dan daar ook een beetje mee afstemmen. Omdat zij vaak gezinnen ook al wel kennen. Zo niet, dan gaat het gewoon via een algemeen nummer." Zowel de protocollen als de participanten beschrijven dat de politie zelf ook een veiligheidsinschatting maakt om te bepalen of hun inzet noodzakelijk is. Hierbij geven participanten aan dat deze keus door de politie soms gebaseerd lijkt op werkdruk en bezetting. Zo vertelt een participant:

Alleen we merken wel dat het heel lastig is om een beroep te doen op de politie. Omdat je heel vaak het argument hoort: Ga eerst maar eens kijken. Want wij denken, Ja we hebben genoeg te doen. En dit is niet iets voor ons om direct ook bij te ondersteunen. . . . Of als ze bijvoorbeeld veel andere dingen hebben waardoor er onvoldoende collega's beschikbaar zijn dan is het lastig.

Indien de politie akkoord gaat met de samenwerking volgt er een voorbespreking. Volgens participanten is het afhankelijk van de bezetting en tijdsdruk op welke wijze dit plaats vindt. Veelal vindt deze voorbespreking plaats op het politiebureau, maar ook wordt er soms gekozen om dit telefonisch of doormiddel van een ‘motorkap overleg’ plaats te laten vinden. Tijdens dit overleg wordt de situatie, eventuele risico’s en verwachtingen besproken. Vervolgens wordt er een plan gemaakt en een rol- en taakverdeling opgezet. De geanalyseerde protocollen geven een opsomming met zaken die tijdens een voorbespreking besproken dienen te worden. Zo staat er beschreven:

Voorafgaand aan de uithuisplaatsing dient een overleg plaats te vinden, bij voorkeur in een politiebureau. Bespreek verwachtingen, scenario’s, rolverdeling en spreek uit wat je wel en niet kunt/mag. Doel van dit vooroverleg is een vlotte, professionele inzet zodat escalaties zoveel mogelijk worden voorkomen. Hoe langer je binnen bent tijdens een uithuisplaatsing, hoe onvoorspelbaarder de situatie wordt en hoe groter de kans op escalatie.

Uit de interviews komt naar voren dat er regelmatig wordt gekozen om de politie op afstand te houden. De politie wacht dan bijvoorbeeld verderop in de straat of op het politiebureau en wordt ingeseind wanneer jeugdbeschermers dit nodig achten. Een participant deelt hierover:

Wel is het soms schakelen hoor. Dat is natuurlijk ook wanneer we politie wel eens dat we zeggen van, hé, we gaan daar, daar naartoe. We zien niet een groot risico, maar stel dat, of zijn jullie bereikbaar dat we bijvoorbeeld even een nummer uitwisselen? Of als er wel iets onverwachts gebeurt, dan staan ze stand-by. Of we hebben ze wel eens gevraagd om om de hoek

even te posten en dat. Nee. Maar dan merkt het gezin daar natuurlijk in principe niks van.

Ook blijkt er de mogelijkheid om tijdens de uithuisplaatsing in direct contact te staan met de politie doormiddel van een telefoongesprek. Op deze wijze kan de politie meeluisteren en ingrijpen indien zij dit nodig achten.

Uit zowel de protocollen als de interviews komt naar voren dat de regie tijdens een uithuisplaatsing bij de jeugdbeschermer ligt. Zij voeren de gesprekken met het gezin en begeleiden de jeugdige(n) naar de auto. In een protocol staat hierover het volgende beschreven: “De G.I. voert het woord, begeleidt de minderjarige, informeert de ouders/voogd en levert nazorg richting de achterblijvers. De bijstand van de politie bestaat uit inspringen waar nodig. De politie voegt uit waar mogelijk.” Hierop kan een uitzondering worden gemaakt wanneer er sprake is van een acuut-veiligheidsprobleem, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van agressie of vluchtgevaar. Daarnaast blijkt uit de interviews dat hierin ook uitzonderingen worden gemaakt als de situatie zich daartoe leent. Bijvoorbeeld wanneer de jeugdbeschermers handen te kort komen of wanneer een agent een klik blijkt te hebben met één van de gezinsleden.

Hierbij is het belangrijk om te benoemen dat in de protocollen beschreven staat dat de jeugdbeschermer verantwoordelijk is voor het regelen van vervoer en verblijf voor de jeugdige. Wanneer dit niet geregeld is, zou de politie niet meewerken aan de uithuisplaatsing. Echter blijkt uit de interviews dat jeugdigen wel degelijk vervoerd worden in politieauto's. Dit gebeurt veelal als de jeugdige de politieauto interessant en leuk vindt of omdat dit de enige mogelijkheid is in een specifieke situatie, bijvoorbeeld wanneer de jeugdige agressief gedrag vertoont.

Alle participanten geven aan over het algemeen tevreden te zijn over de samenwerking met de politie zodra deze loopt. Moeilijkheden in de samenwerking lijken

vooral te maken te hebben met het in contact komen met de politie en het aangaan van de samenwerking. Tijdsdruk en verschillen in werkwijze worden hiervoor als voornaamste reden gegeven. Een participant geeft hierover het volgende aan:

Nou ja het gaat wel soms stroperig. En dat vind ik wel, he als het aankomt op politie, dan ehm, je zit beiden met protocollen. Je hebt natuurlijk aparte protocollen, en bij ons is het zo. . . . En dan zeggen ze van ja pff als we geen info hebben, dan hoeft je ook niet te bellen. En dan achteraf, dan is het opeens allemaal heel moeilijk, moeilijk om een machtiging van binnentreding te krijgen. En dan zit je weer een uur, bij wijze van spreken, uit je neus te eten op het politiebureau omdat je nog moet wachten op het bevel van binnentreden. . . . Dan denk je van hup, kom op jongens, zet de printer aan en klaar, gaan.

Daarnaast heeft een deel van de participanten het idee dat de politie de situatie niet serieus genoeg neemt. Daarnaast blijken er moeilijkheden te zijn op het gebied van informatie-uitwisseling. Hierbij wordt door participanten aangegeven dat politie vaak niet alle informatie deelt die zij hebben over het gezin, ondanks dat de jeugdbeschermer zich zorgen maakt over de veiligheid van de jeugdigen of zichzelf. Jeugdbeschermers geven daarbij wel aan dat zij dit ook niet altijd doen in verband met privacyoverwegingen. Dit maakt dat in sommige gevallen het gehele beeld van de gezinssituatie niet compleet is.

In alle protocollen staat omschreven dat er na afloop van een uithuisplaatsing de samenwerking geëvalueerd dient te worden, hierbij wordt de voorkeur gegeven aan een fysieke ontmoeting. Uit de interviews blijkt dat de vorm van evalueren verschilt per gecertificeerde instelling en per casus. Ongeveer de helft van de participanten geven aan meestal fysiek maar kort te evalueren met de politie na een uithuisplaatsing. Andere

participanten geven aan dit telefonisch of helemaal niet te doen. Over deze gang van zaken is het merendeel van de participanten wel tevreden.

Veiligheidsmaatregelen

Om de veiligheid van betrokkenen te waarborgen kan de politie verschillende veiligheidsmaatregelen inzetten. In de protocollen staat eenduidig beschreven welke maatregelen dit zijn en welke wetten hieraan ten grondslag liggen. Mogelijke maatregelen zijn; het binnentreden van een woning tegen de wil van de bewoner, het opsporen van een jeugdige, aanhouden, onderzoek aan kleding en het vorderen van het identiteitsbewijs. De geïnterviewde participanten geven aan dat met name de machtiging van binnentreden veel gebruikt wordt door bijvoorbeeld de voordeur te forceren. Daarnaast geven de protocollen een aantal dwangmiddelen die ingezet mogen worden door de politie. Denk hierbij aan; Vastpakken, afsluiten van een ruimte, gebruik van handboeien en het inzetten van (vuur)wapens en/of politiehond. Participanten geven aan dat met name vrijheidsbeperkende maatregelen zoals vastpakken veelvoorkomend is tijdens uithuisplaatsen. Zo deelt een participant:

Eh, ja, daar heb ik natuurlijk een zat situatie mee gemaakt. Eh, we hebben, als een jongere weg wil lopen omdat wij daar bijvoorbeeld staan omdat het een gesloten machtiging is, dan kunnen ze die tegenhouden. En wij mogen dat niet, maar zij mogen dat wel. Eh, als er een, eh, een moeder of een vader op ons afspringt om ons iets aan te doen, dan springen ze daartussen en dan bedwingen ze die persoon die agressief is. Eh, dat is hoe ze ingrijpen.

Over andere dwangmiddelen wordt weinig tot niet gesproken. Protocollen zijn eenduidig over het inzetten van deze bevoegdheden en dwangmiddelen. Dit zou namelijk als uiterste maatregel en voor zo kort mogelijke duur mogen worden toegepast.

Of de inzet van politie ook daadwerkelijk zorgt voor een veiliger gevoel bij de jeugdbeschermer, jeugdige en/of andere betrokkenen is niet eenduidig vast te stellen. Participanten lijken het moeilijk te vinden om aan te geven wat de verschillen zijn tussen het wel of niet inzetten van politie. Zo geeft een participant aan: "Nou ja, denk ik wel, omdat er een extra risico is of zo. Dus ik vind, ik sta wel extra op scherp. Maar of het, of de uitkomst anders is, dat weet ik niet zo goed, nee." Een andere participant zegt daar en tegen: "Sommige kinderen die, die, eh, voor hun voelt het super veilig als er politie bij is. Vooral als ze in grote onveiligheid zaten. . . ."

Emotionele en psychologische gevolgen

Protocollen zijn unaniem over het effect dat de inzet van politie heeft op een jeugdige. Dit zou namelijk extra traumatiserend zijn. Jeugdbeschermers zijn hier echter wisselend over. Waar de één wel het idee heeft dat de politie extra impact geeft, geeft de ander aan dat de situatie op zichzelf al heftig is en dat de politie hier geen extra factor in zou zijn. Redenen die hiervoor benoemd worden zijn dat de jeugdigen al bekend zijn met politie, waardoor dit een vertrouwd en veilig gevoel kan geven. De politie zou daarnaast ook rust kunnen brengen in een heftige situatie. Daarnaast zouden jeugdigen de politie en hun auto's interessant en spannend vinden. Een participant geeft hierover het volgende aan:

Ik merk eigenlijk nooit dat de kinderen echt heel erg van de politie schrikken omdat ze dat op zo'n zorgvuldige manier brengen met het kind. . . . Het kan ook de-escalerend werken als er politie is. Je zou denken; bij

politie gaan ze nog meer los. Maar het is ook juist oké, de politie is bij wij maken nu ook geen kans meer om er een heisa van te maken.

Om de impact van deze situatie te verlagen wordt in protocollen aangegeven dat er rekening gehouden dient te worden met de leeftijd van de jeugdige bij het inzetten van dwangmiddelen. Uit de interviews is gebleken dat er door jeugdbeschermers in mindere mate rekening gehouden wordt met de leeftijd en ontwikkelingsfase van een jeugdige. Enkele participanten gaven aan dat leeftijd wel een rol kan spelen bij de keus om politie in te zetten. Echter heeft dit niet te maken met de mogelijke gevolgen voor de ontwikkeling van de jeugdige maar bijvoorbeeld omdat een puber sterker is, dus dat er wellicht daarom meer armen nodig zijn.

Wel geven alle participanten aan oog te hebben voor het belang van de jeugdige. Het merendeel van de participanten geeft aan dat de uithuisplaatsing op zichzelf al in het belang van de jeugdige is, omdat deze gevaar loopt. Daarnaast wordt er door het merendeel van de participanten altijd gekeken of er een mogelijkheid is om een knuffel of andere persoonlijke bezittingen mee te nemen. Een participant deelt hierover:

. . . Want wij werken natuurlijk 24-7. Dus wij staan ook wel eens 's nachts ergens binnen. Ja. Eh, dus daarbij moet je heel veel oog hebben voor het kind. En, eh, moet je contact maken. Moet je kijken, hoe zit het kind erbij? Eh, je moet daar ook gewoon eerlijk en open vragen over stellen. En ook gewoon zorgen dat je heel toegankelijk bent voor het kind.

Om dit situatie voor jeugdigen zo rustig mogelijk te laten verlopen wordt er regelmatig gekozen voor politie in burgerkleding of agenten die stand-by staan. Bij deze vorm van politie-inzet gaat de politie dus niet direct mee naar binnen. Dit zou ervoor zorgen dat de jeugdigen minder meekrijgen van de gehele situatie, waardoor de mogelijke impact

van de situatie wordt verminderd. Daarnaast proberen jeugdbeschermers de situatie zo snel mogelijk te laten verlopen. Het merendeel van de participanten geven hierbij aan dat kinderen wel schrikken van de situatie maar dat het meestal ‘goed’ is wanneer ze in de auto zitten. Zo geeft een participant het volgende aan:

Die kinderen vragen waar ze naartoe gaan en of daar ook andere kindjes zijn, hebben ze daar ook dieren? Is er ook een speeltuin? en hebben ze ook een glijbaan? En ga ik dan ook naar school, of hoef ik niet meer naar school? Dat soort dingen. Helemaal blij op de achterbank. Dan denk ik, nou wat gek.

Participanten zijn niet eenduidig over de wijze van nazorg voor de jeugdige en of hierin de inzet van politie wordt meegenomen. Veelal vindt er wel een gesprek plaats in persoon of telefonisch waarin besproken wordt hoe de jeugdige de nieuwe situatie ervaart. De inzet van politie lijkt hierin echter niet altijd besproken te worden. Een participant deelt hierover: “Als de politie meegaat en wij halen een kindje uit huis, dan is dat zo heftig dat heel veel ouders niet een dag later al willen evalueren hoe is het gegaan. Dus dan hebben we niet het gesprek van hoe heftig is het geweest.” Een andere participant zegt daarentegen:

En dan vragen we natuurlijk wel op een gegeven moment als, als alles rustig en veilig is, hè, hoe het met het kind gaat. En, eh, wat vond je er nou van dat er ineens politie in huis stond? Ja, helaas heb je ook kinderen erbij die er helemaal niet van schrikken en die zeggen, ik ben het gewend. Ja.

Eh, dat, dat kom je ook tegen.

Conclusie

Dit onderzoek richtte zich op de manier waarop gecertificeerde instellingen omgaan met de inzet van politie bij uithuisplaatsingen, en hoe de veiligheid, emotionele en psychologische gevolgen van jeugdigen worden gewaarborgd in richtlijnen en handelingsvoorschriften. De analyse van documenten (N = 4) en interviews (N = 7) hebben geleid tot vier terugkerende thema's: besluitvormingsprocessen, samenwerking en taakverdeling, veiligheidsmaatregelen en emotionele en psychologische gevolgen.

De resultaten tonen aan dat de protocollen van gecertificeerde instellingen helder aangeven in welke situaties de ondersteuning van de politie passend is. Volgens de protocollen zou politie namelijk een ondersteunende rol kunnen bieden bij het waarborgen van de veiligheid tijdens een uithuisplaatsing. Hierbij worden in de protocollen verschillende mogelijke onveilige situaties aangedragen, zoals: vermoedens van agressie door de jeugdige of derden, geweld tegen de jeugdige of hulpverlener en/of vluchtgevaar van de jeugdige. Uit de interviews komt echter naar voren dat merendeel van de jeugdbeschermers hun keuze om politie in te zetten niet baseert op voorgeschreven richtlijnen. Beslissingen rondom de inzet van politie blijken veelal gebaseerd te zijn op eerdere ervaringen en kennis van collega's.

Vanuit de interviews blijkt dan ook dat de voornaamste reden om politie in te schakelen voortkomt uit overwegingen voor de eigen veiligheid. Slechts een klein deel van de geïnterviewde jeugdbeschermers volgt wel strikt een voorgeschreven protocol. Dit betreft een zelfontworpen protocol dat uitsluitend wordt gebruikt binnen de betreffende gecertificeerde instelling. Dit maakt dan ook dat protocollen maar ook besluitvorming over de inzet van politie kunnen verschillen per regio.

Uit de interviews is gebleken dat jeugdbeschermers de samenwerking met de politie als overwegend positief ervaren. Taken en rollen worden vooraf vastgesteld en tijdens de uithuisplaatsing verloopt de onderlinge communicatie en samenwerking soepel. Echter,

ondanks deze positieve aspecten, liggen er uitdagingen op het gebied van het aangaan van de samenwerking en het delen van informatie. Jeugdbeschermers geven aan dat er sprake is van een hoge werkdruk bij de politie. Dit leidt er regelmatig toe dat jeugdbeschermers het gevoel hebben niet gehoord te worden. Volgens hen kan de prioriteit van politietaken soms botsen met de urgentie en gevoeligheid van een uithuisplaatsing, waardoor het moeilijk kan zijn om tijdig en adequaat samen te werken. Daarnaast blijkt uit de interviews dat bureaucratische obstakels de samenwerking belemmeren. Regelgeving rondom privacy en gegevensbescherming zou het delen van essentiële informatie vertragen of verhinderen.

Tevens is uit interviews gebleken dat er niet altijd een evaluatie met de politie plaatsvindt, en als dit gebeurt, gebeurt veelal telefonisch. Dit is niet conform de protocollen die aangeven dat de voorkeur ligt bij evaluatie in persoon. Echter, geeft het merendeel van de jeugdbeschermers aan niet sterk de behoefte te voelen om na elke uithuisplaatsing uitgebreid te evalueren met de politie.

De politie heeft verschillende mogelijkheden om maatregelen en dwangmiddelen in te zetten tijdens een uithuisplaatsing. Volgens protocollen variëren deze van directe interventies tot meer ondersteunende rollen. Het effect op de veiligheidsbeleving van zowel jeugdbeschermers als de jeugdigen is niet eenduidig vast te stellen. Zo blijkt uit de interviews dat dit sterk afhankelijk is van een breed scala aan factoren, zoals de thuissituatie van de jeugdige, de manier van samenwerking tussen politie en jeugdbeschermer en het type dreiging of onveiligheid. Hierdoor kan de impact en het gevoel van veiligheid van politie-interventies voor een jeugdige variëren van geruststellend tot mogelijk traumatisch.

De visie op impact van politie-inzet op de emotionele en psychologische gesteldheid van een jeugdige blijkt te variëren bij jeugdbeschermers. De visie van protocollen blijkt af te wijken van de visie van een deel van de jeugdbeschermers. Waar protocollen beschrijven dat de inzet van politie extra traumatiserend kan zijn, blijkt uit de interviews dat

jeugdbeschermers dit niet altijd lijken te erkennen. Uit de interviews is gebleken dat bij het merendeel van de uithuisplaatsingen de handelwijze van jeugdbeschermers met betrekking tot de belangen van de jeugdige consistent blijft. Op dit gebied wordt niet anders gehandeld als de politie aanwezig is. Daarbij is uit de interviews gebleken dat de inzet van politie niet altijd wordt meegenomen in het nazorgtraject, waardoor de mate van impact niet eenduidig bepaald kan worden.

Al omvattend kan dus gesteld worden dat gecertificeerde instellingen weinig tot niet met protocollen werken als het gaat om de inzet van politie bij uithuisplaatsingen. Beslissingen blijken veelal gemaakt te worden op basis eerder opgedane kennis en ervaringen van collega's. Er is dan ook geen eenduidig antwoord worden te geven op de onderzoeksvraag omdat de handelingswijze rondom dit thema verschilt per gecertificeerde instelling en per casus. De mate waarin rekening gehouden wordt met de veiligheid en gevolgen voor de jeugdige zijn ook wisselend. Over het algemeen wordt hier op dezelfde wijze rekening mee gehouden als een uithuisplaatsing zonder politie. Uit de interviews is dan ook gebleken dat jeugdbeschermers de inzet van politie niet altijd als even traumatiserend ervaren als literatuur en protocollen doen vermoeden.

Discussie en aanbevelingen

Uit de analyse is naar voren gekomen dat gecertificeerde weinig tot niet geprotocolleerd werken als het gaat om de inzet van politie bij uithuisplaatsingen. Dit lijkt in lijn met het rapport van de Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd (2022) waaruit gebleken is dat er te weinig met protocollen wordt gewerkt binnen de jeugdbescherming. De bevinding dat keuzes veelal gebaseerd worden op eerdere ervaringen en kennis van collega's lijkt daarbij ook in lijn te zijn met de literatuur die stelt dat beslissingen rondom een uithuisplaatsing kunnen berusten op een onderbuikgevoel (Inspectie van Gezondheidszorg en Jeugd, 2022) en altijd binnen een bepaalde marge van onzekerheid worden genomen (Munro, 2018). Daarbij komt dat er momenteel geen landelijke samenwerkingsafspraken zijn rondom dit onderwerp. Het gebrek aan geprotocolleerd werken zou kunnen impliceren dat beslissingen en oordelen gemaakt worden vanuit een eigen perspectief, waardoor professionals andere keuzes kunnen maken dan collega's (Bartelink et al., 2019; Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 2022; Mänttari - van der Kuip, 2016; Taylor, 2017; Taylor, 2020).

Het gebrek aan geprotocolleerd werken kan mogelijk verklaard worden door het maatwerk dat elke uithuisplaatsing vereist, zoals aangegeven is in de interviews. Daarnaast is er veelal sprake van een hoge werkdruk voor en tijdens een uithuisplaatsing. Dit kan leiden tot spanningen en omstandigheden waardoor het moeilijk blijkt om volledig rationele beslissingen te nemen (Taylor, 2020).

Dit zou kunnen impliceren dat het voor een kind verschil maakt in welk deel van Nederland hij of zij opgroeit, wat kansenongelijkheid kan veroorzaken (Badou & Day, 2021). Een uithuisplaatsing op zichzelf en de situaties die zich hebben afgespeeld voorafgaand aan deze uithuisplaatsing kunnen grote impact hebben op het kind en mogelijk een trauma veroorzaken (Hamby et al., 2014). Het inzetten van politie zou nog een grotere impact hebben. Deze ingrijpende situaties blijkt volgens onderzoek van Poehlmann-Tynan en Turney

(2020) negatief samen te hangen met verschillende aspecten in de ontwikkeling zoals schoolprestaties en mentale gezondheid, terwijl psychisch welbevinden wordt gezien als een belangrijke factor voor het bevorderen van gelijke kansen (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024).

Tevens is uit de analyse naar voren gekomen dat de samenwerking tussen jeugdbeschermers en politie overwegend positief blijkt te zijn op het moment dat de samenwerking tot stand is gekomen. Echter liggen er uitdagingen op het gebied van het aangaan van de samenwerking en het delen van informatie. Dit resultaat lijkt overeen te komen met de onderzoeken van Van Dorst en collega's (2015) en Lünemann en Ter Woerds (2021) die concludeerden dat de moeilijkheden in samenwerking tussen jeugdzorgorganisaties en politie met name liggen op het gebied van informatieverstrekking en het aangaan van contact. Daarbij tonen Lünemann en Ter Woerds (2021) aan dat de samenwerking tijdens crisissituaties wel soepel verloopt. Tijdens deze situaties is er sprake van acute onveiligheid. Buiten deze crisissituaties om, verloopt de samenwerking stroef.

Op het gebied van evaluatie valt veel te behalen. Momenteel wordt er weinig geëvalueerd, en als dit gebeurt, gebeurt dit veelal telefonisch. Dit is niet conform de protocollen die aangeven dat de voorkeur ligt bij evaluatie in persoon. Ook dit zou verklaard kunnen worden door de werkdruk vanuit beide organisaties. Echter stellen Lünemann en Ter Woerds (2021) dat een goede ketensamenwerking ten goede komt aan de kwaliteit van de hulpverlening. De resultaten hebben aangetoond dat het niet eenduidig te stellen is of de aanwezigheid van politie ook daadwerkelijk leidt tot een groter gevoel van veiligheid voor de medewerkers en de jongeren. Recente onderzoeken naar het veiligheidsgevoel van jongeren tijdens uithuisplaatsingen waar politie bij aanwezig is, zijn niet gevonden. Wel toont onderzoek van Helsloot en collega's (2018) aan dat het idee dat politie aanwezig is, over het algemeen leidt tot een hoger gevoel van veiligheid. Het is belangrijk om te

overwegen of het stand-by hebben van politie niet in veel gevallen hetzelfde gevoel van veiligheid kan bieden als wanneer de politie daadwerkelijk aanwezig is in de woning. Aangezien protocollen suggereren dat de aanwezigheid van politie kan leiden tot traumatische ervaringen, zou dit zorgvuldig afgewogen moeten worden.

Echter, uit de resultaten is gebleken dat de visie van jeugdbeschermers niet altijd in overeenstemming is met de uitkomsten van de door het Nederlands Jeugdinstituut georganiseerde focusgroep met ervaringsdeskundigen en hun ouders. Hieruit is namelijk gebleken dat de inzet van politie door zowel ouders als jeugdigen als extra traumatisch wordt ervaren (Bartelink et al., 2023). Jeugdbeschermers blijken de inzet van politie niet altijd als dermate traumatiserend te ervaren, maar zien het in veel gevallen ook als de-escalerend en bevorderlijk voor het veiligheidsgevoel. Aangezien het merendeel van de participanten aangeeft de inzet van politie niet specifiek te bespreken met de jeugdige tijdens een nazorggesprek, kunnen er vraagtekens geplaatst worden bij dit resultaat. De vraag hierbij is of jeugdbeschermers voldoende inzicht hebben in de gevolgen en impact van politie-inzet op een jeugdige.

Sterke punten van dit onderzoek

In verband met de beperkte literatuur over dit onderwerp, geeft dit onderzoek een eerste inzicht in de Nederlandse situatie rondom de inzet van politie bij uithuisplaatsingen en de impact hiervan op de veiligheid en het welzijn van de jeugdigen die hiermee te maken krijgen. Dit is van cruciaal belang voor het waarborgen van de belangen en veiligheid van de jeugdige. Daarnaast draagt dit onderzoek bij aan het begrip van de werkwijze van de jeugdbescherming en de manier waarop beslissingen worden genomen in het uithuisplaatsingstraject. Dit kan ethische dilemma's blootleggen, met betrekking tot kwesties zoals de balans tussen veiligheid van de jeugdbeschermers en mogelijke traumatische ervaringen voor de jeugdige.

Door data te verzamelen uit verschillende delen van het land, geeft het een algemeen beeld van de huidige situatie in Nederland. Bij dit onderzoek is sprake van methodische triangulatie; er is namelijk gebruikgemaakt van een combinatie van documentanalyse en semigestructureerde interviews (Verhoeven, 2022). Dit heeft geleid tot een duidelijk beeld van wat er in protocollen beschreven staat en hoe dit zich vertaalt in de praktijk.

Het afnemen van semigestructureerde interviews heeft ertoe geleid dat er voldoende ruimte was voor de participant om dieper in te gaan op thema's die voor hen relevant waren. Daarnaast is er bij de analyse gepoogd zo dicht mogelijk bij de inhoud en de tekst te blijven, waardoor geen belangrijke informatie verloren is gegaan. Dit maakt dat er zo volledig mogelijk antwoord op de onderzoeksvraag gegeven is.

Beperkingen van dit onderzoek

Dit onderzoek biedt een eenzijdige visie op de onderzoeksvraag, namelijk de visie vanuit de jeugdbeschermer. Hoewel één van de geanalyseerde documenten ook door politie gehanteerd wordt, is de werkwijze en visie vanuit het oogpunt van de politie niet meegenomen. Daarnaast biedt het onderzoek geen inzicht in de gevolgen voor de jeugdige en het gezin vanuit het oogpunt van deze doelgroep.

In verband met herleidbaarheid en de frigiditeit van dit onderzoek is ervoor gekozen om de namen van de organisaties niet te benoemen en is er een zorgvuldige keuze gemaakt in de citaties die zijn opgenomen zijn in de resultaten. Ondanks dat dit ten koste gaat van de herleidbaarheid van dit onderzoek, is er besloten om de praktijkvoorbeelden die participanten aandroegen tijdens het interview niet te verwerken in de vorm van een citaat omdat dit mogelijk herleidbaar is naar de participant of diens organisatie.

Aanbevelingen

Vervolgonderzoek naar de langetermijneffecten van uithuisplaatsingen, inclusief de rol van politie-inzet, vanuit het oog van de jeugdige en hun ouder(s)/ verzorger(s), kan bijdragen aan een beter begrip van de behoeften van jeugdigen en de kwaliteit van de huidige gang van zaken. Daarnaast zou het meenemen van de visie van de politie op dit onderwerp kunnen bijdragen aan een completer beeld van de huidige situatie.

De onderzoeker beveelt ook aan om in te zetten op een duurzame samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en politie en hierover regelmatig te evalueren. Tevens zou een landelijke samenwerking tussen gecertificeerde instellingen op dit gebied kunnen leiden tot een eenduidige werkwijze, waarbij meer oog is voor de gevolgen van de jeugdige, waardoor de mogelijke kansenongelijkheid van jeugdigen wordt verkleind. Hierbij dient benoemd te worden dat er momenteel sprake is van een sterke daling in het aantal uithuisplaatsingen de afgelopen jaren (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023a). Echter blijkt volgens experts die aan het woord komen in een nieuwsartikel van de NOS, dat het aantal spoeduisplaatsingen juist stijgt (NOS, 2024). In dit onderzoek is naar voren gekomen dat bij dit type uithuisplaatsing vaker politie wordt ingezet. Het is dan ook ten eerste aan te bevelen om verder onderzoek te doen naar de redenen achter deze stijging van spoeduisplaatsingen en de rol van de politie hierin.

Het ontwikkelen en implementeren van duidelijke en uniforme richtlijnen in de vorm van een landelijk protocol voor het inzetten van politie bij uithuisplaatsingen zou kunnen leiden tot een eenduidige werkwijze. Deze protocollen zouden in ieder geval duidelijke richtlijnen rondom besluitvormingsprocessen, samenwerkingsafspraken en evaluatie moeten bevatten. Tevens zou er in deze protocollen oog moeten zijn voor de gevolgen en impact die deze interventie kan hebben voor zowel de jeugdigen als hun ouder(s)/verzorger(s). Op deze wijze zouden procedures niet alleen effectief, maar ook empathisch en ondersteunend zijn.

Literatuurlijst

- Baarda, D. B., Bakker, E., Boullart, A., Fischer, T., Kostelijk, E., Julsing, M., Van Der Velden, T., & Peters, V. (2021). *Basisboek Kwalitatief onderzoek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*.
- Badou, M., & Day, M. (2021). *Rapportage - juli 2021: Kansengelijkheid in het onderwijs: Verkennend onderzoek naar factoren die samenhangen met onderwijs(on)gelijkheid* [Report]. Verwey-Jonker Instituut.
http://onderwijsdatabank.s3.amazonaws.com/downloads/220530_factorenoverzicht-gelijke-kansen-WEB.pdf
- Bartelink, C., Addink, A., Udo, N., Van der Haar-Bolwijn, F., & Van Yperen, T. (2019). Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing. In *Nederlands Jeugdinstituut*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Betrouwbaar-en-valide-beslissen-over-uithuisplaatsing-eindrapport.pdf>
- Bartelink, C., Kooymans, E., Mourits, E., & Van der Veldt, M. C. (2023). *Richtlijn Uithuisplaatsing en terugplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. https://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2023/06/Richtlijn-Uithuisplaatsing_Richtlijn-V4-2023_19-juni.pdf
- Bartelink, C., Van Vianen, R., Mourits, E., Ten Berge, I., & Meuwissen, I. (2015). *Crisisplaatsing: Richtlijn/Onderbouwing*. Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming. <http://richtlijnenjeugdhulp.nl/wp-content/uploads/2015/06/Onderbouwing-Crisisplaatsing.pdf>
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40. <https://doi.org/10.3316/qj0902027>
- Bryman, A. (2012). *Social research methods*. Oxford University Press, USA.

Bryman, A., & Bell, E. (2007). *Business research methods* (2de editie). Oxford University Press, USA.

Bruning, M. R., Van der Zon, K. A. M., Alink, L. R. A., & Van der Asdonk, S. (2022).

Factsheet uithuisplaatsingen. In *Parlement en Wetenschap* (Nr. 1887/3505105).

Universiteit Leiden.

<https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A3505106/download>

Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024, 29 januari). 2. *Factoren die samenhangen met*

kansenongelijkheid. Centraal Bureau Voor de Statistiek. [https://www.cbs.nl/nl-](https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/hoe-kan-de-landelijke-jeugdmonitor-bijdragen-aan-het-monitoren-van-kansenongelijkheid-2-factoren-die-samenhangen-met-kansenongelijkheid)

[nl/longread/statistische-trends/2024/hoe-kan-de-landelijke-jeugdmonitor-bijdragen-](https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/hoe-kan-de-landelijke-jeugdmonitor-bijdragen-aan-het-monitoren-van-kansenongelijkheid-2-factoren-die-samenhangen-met-kansenongelijkheid)

[aan-het-monitoren-van-kansenongelijkheid-/2-factoren-die-samenhangen-met-](https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/hoe-kan-de-landelijke-jeugdmonitor-bijdragen-aan-het-monitoren-van-kansenongelijkheid-2-factoren-die-samenhangen-met-kansenongelijkheid)

[kansenongelijkheid](https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/hoe-kan-de-landelijke-jeugdmonitor-bijdragen-aan-het-monitoren-van-kansenongelijkheid-2-factoren-die-samenhangen-met-kansenongelijkheid)

De Rechtspraak. (z.d.). *Uithuisplaatsing*. Geraadpleegd op 8 oktober 2023, van

<https://www.rechtspraak.nl/Onderwerpen/Uithuisplaatsing>

DeCuir-Gunby, J. T., Marshall, P., & McCulloch, A. W. (2010). Developing and Using a

Codebook for the Analysis of Interview Data: An Example from a Professional

Development Research Project. *Field Methods*, 23(2), 136–155.

<https://doi.org/10.1177/1525822x10388468>

Flaherty, E. G., Thompson, R., Dubowitz, H., Harvey, E., English, D. J., Proctor, L. J., &

Runyan, D. K. (2013). Adverse childhood experiences and child health in early

adolescence. *JAMA Pediatrics*, 167(7), 622–629.

<https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2013.22>

Flick, U. (2019). *An Introduction to Qualitative Research* (6de editie). SAGE Publications

Limited.

- Gypen, L., Vanderfaeillie, J., De Maeyer, S., Belenger, L. M., & Van Holen, F. (2017). Outcomes of children who grew up in foster care: Systematic-review. *Children And Youth Services Review*, 76, 74–83. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2017.02.035>
- Hageraats, R., Van den Berg, G., & Van den Berg, B. (2020). Betere zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden en/of met de meest complexe problemen. In *Nederlands Jeugdinstituut*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.nji.nl/sites/default/files/2021-07/Betere-zorg-voor-kinderen-jongeren-gezinnen-in-meest-kwetsbare-omstandigheden-en-met-meest-complexe-problemen.pdf>
- Hamby, S., McDonald, R., & Grych, J. (2014). Trends in violence research: An update through 2013. *Psychology Of Violence*, 4(1), 1–7. <https://doi.org/10.1037/a0035384>
- Harder, A., & Knorth, E. J. (2015). Uncovering what is inside the “black box” of effective therapeutic residential youth care. *Child Welfare Outcomes*, 217–228. <https://www.narcis.nl/publication/RecordID/oai%3Apure.rug.nl%3Apublications%2F3e892032-ee3f-41a2-b889-df7f5c92e080>
- Helsloot, M., Helsloot, I., & Scholtens, A. (2018). *Meer blauw op straat*. Crisislab. <https://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/blauw-op-straat-def.pdf>
- Huls, E. (2022). Terug naar huis. In *Defence for Children*. Defence for Children. https://www.defenceforchildren.nl/media/5940/20220113_rapport-terug-naar-huis.pdf
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. (2022). Kwaliteit van feitenonderzoek rond de aanvraag van machtiging voor uithuisplaatsing. In *IGJ*. Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. <https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjEsPiD2ouCAxUKtqQKHZDQBAM4ChAWegQIAxAB&url=https%3A%2F%2Fwww.igj.nl%2Fbinaries%2Fijg%2Fdocumenten%2Frapporten%2F2022%2F06%2F27%2Ffeitenonderzoek-voorafgaand-aan-uthuisplaatsingen-van->

kinderen%2FDe%2Bkwaliteit%2Bvan%2Bonderzoek%2Bvoorafgaand%2Baan%2Buithuisplaatsingen.pdf&usg=AOvVaw3JtC5jryVs5zV6dtITjb3x&opi=89978449

Konijn, J. (2023, 24 juni). *Uithuisplaatsingen: Politie voor de deur*. Argos.

<https://www.vpro.nl/argos/media/luister/argos-radio/onderwerpen/2023/uithuisplaatsingen-politie-aan-de-deur.html#0f938c42-7bd8-4057-9cf5-8439b872d56f>

Lamponen, T., Pösö, T., & Burns, K. (2018). Children in immediate danger: emergency removals in Finnish and Irish Child protection. *Child & Family Social Work*, 24(4), 486–493. <https://doi.org/10.1111/cfs.12628>

Lünnemann, K. D., & Ter Woerds, S. (2021). Meer dan een ruzie: Politie in de netwerkaanpak huiselijk geweld. In *Politie & Wetenschap*. SDU.
<https://www.huiselijkgeweld.nl/binaries/huiselijkgeweld/documenten/rapporten/2021/06/25/meer-dan-ruzie/Meer-dan-ruzie.pdf>

Mänttari - van Der Kuip, M. (2015). Moral distress among social workers: the role of insufficient resources. *International Journal Of Social Welfare*, 25(1), 86–97.
<https://doi.org/10.1111/ijsw.12163>

Masson, J. (2002). Police protection - protecting whom? *Journal Of Social Welfare And Family Law*, 24(2), 157–173. <https://doi.org/10.1080/09649060210136229>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023a, mei 23). Daling van het aantal verzoeken om een kinderbeschermingsmaatregel. Nieuwsbericht | Raad Voor de Kinderbescherming. <https://www.kinderbescherming.nl/actueel/nieuws/2023/05/23/daling-van-het-aantal-verzoeken-om-een-kinderbeschermingsmaatregel>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023b, 24 augustus). Antwoorden Kamervragen over het bericht dat de politie elk jaar 550 keer in actie komt bij uithuisplaatsing van kinderen. Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/08/23/antwoorden-kamervragen-over-het-bericht-dat-de-politie-elk-jaar-550-keer-in-actie-komt-bij-uithuisplaatsing-van-kinderen>

Munro, E. (2018). Decision-making under uncertainty in child protection: Creating a just and learning culture. *Child & Family Social Work, 24*(1), 123–130.

<https://doi.org/10.1111/cfs.12589>

NOS. (2024, 27 mei). *Kinderrechters: “Ouders veel sneller horen bij spoeduithuisplaatsing kind”*. <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2522040-kinderrechters-ouders-veel-sneller-horen-bij-spoeduithuisplaatsing-kind>

Overheid.nl. (2024, 1 januari). *Jeugdwet: Hoofdstuk 3*. wetten.overheid.nl. Geraadpleegd op 13 mei 2024, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2024-01-01#Hoofdstuk3>

Poehlmann, J., Muentner, L., Pritzl, K., Cuthrell, H., Hindt, L. A., Davis, L., & Schlafer, R. J. (2021). The health and development of young children who witnessed their parent’s arrest prior to parental jail incarceration. *International Journal Of Environmental Research And Public Health, 18*(9), 4512. <https://doi.org/10.3390/ijerph18094512>

Poehlmann-Tynan, J., & Turney, K. (2020). A Developmental Perspective on Children With Incarcerated Parents. *Child Development Perspectives, 15*(1), 3–11. <https://doi.org/10.1111/cdep.12392>

Puddefoot, G., & Foster, L. K. (2007). *Keeping children safe when their parents are arrested: Local Approaches that Work*.

Quick, D., & Scott, A. (2018). Affect and emotion in a parent’s engagement with Statutory Child-Protection Services: Navigating Stigma and ‘Identity Assault’. *British Journal Of Social Work, 49*(2), 485–502. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcy055>

Reef, J., & Ormskerk, N. (1994). Zorg voor kinderen bij aanhouding van ouders. In *Politie & Wetenschap* (ISBN: 9789012404822). Politie & Wetenschap.

- Shanks, E., & Weitz, Y. S. (2020). Supportive practices: Perceptions of interventions targeting parents whose children are placed in out-of-home care. *Adoption & Fostering*, 44(4), 349–362. <https://doi.org/10.1177/0308575920968239>
- Stolwijk, I., & El Farisi, B. (2023). Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2022. *Centraal Bureau Voor de Statistiek*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2023/jeugdbescherming-en-jeugdreclassering-2022?onepage=true>
- Swanborn, P. G. (2004). Kwalitatief onderzoek en exploratie. *KWALON*, 9(2). <https://doi.org/10.5117/2004.009.002.002>
- Taylor, B. J. (2017). *Decision making, assessment and risk in social work* (3de editie). Learning Matters.
- Taylor, B. J. (2020). Risk-Managing Decision-Making: A Psycho-Social Rationality model. *British Journal Of Social Work*, 51(7), 2819–2838. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcaa094>
- Van Der Zon, K. A. M. (2020). *Pleegrechten voor kinderen: Een Onderzoek Naar Het Realiseren Van de Rechten Van Kinderen Die in Het Kader Van Een Ondertoezichtstelling in Een Pleeggezin Zijn Geplaatst*. Boom juridisch. <https://www.recht.nl/exit.html?id=359236&url=https%3A%2F%2Fscholarlypublications.universiteit leiden.nl%2Faccess%2Fitem%253A2968731%2Fdownload>
- Van Dorst, P. C., Van Wijk, J. D., Van Loon, M. A., Tegelaar, M. J., Wery, F. F., Vreeburg - van Der Laan, E. J. M., Van der Vlugt, Y. M., Van Zuthpen, R. F. B., & Dullaert, M. L. M. (2015). Veiligheid voorop!: De rol van de politie bij problemen bij de nakoming van een omgangsregeling tussen ouder(s) en kind. *De Nationale Ombudsman*, 2015/096.

<https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Rapport%202015096%20Veiligheid%20voorop.pdf>

Verhoeven, N. (2022). *Wat is onderzoek?: praktijkboek voor methoden en technieken*. (7de editie) Boom

Verhoeven, N. (2020). *Thematische analyse: patronen vinden bij kwalitatief onderzoek*. (2de editie) Boom

Bijlage A

Informatiebrief

university of
 groningen

faculty of behavioural
 and social sciences

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

VERSIE VOOR DEELNEMERS

“De inzet van politie bij uithuisplaatsing”

Deelstudie 1 (PED-2324-S-0036) en Deelstudie 2 (PED-2324-S-0038)

- **Waarom ontvang ik deze informatie?**

U bent uitgenodigd om deel te nemen aan dit onderzoek naar de inzet van politie bij uithuisplaatsingen. Het onderzoek bestaat uit twee deelstudies. Deze twee deelstudies worden uitgevoerd door Marlin Wildeboer en Laura Marinus, master-studenten aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zij voeren dit onderzoek uit onder supervisie van Mijntje ten Brummelaar. Zij is werkzaam als Universitair Docent aan de afdeling orthopedagogiek in Groningen. Tot slot is er een onafhankelijke tweede beoordelaar betrokken. Dit betreft een gepromoveerde medewerker van de afdeling Pedagogische Wetenschappen.

De onderzoeken zullen plaatsvinden in de periode januari 2024 tot en met mei 2024.

- **Ben ik verplicht om deel te nemen aan deze onderzoeken?**

Deelname aan deze onderzoeken is geheel vrijwillig. Echter, uw toestemming hiervoor is noodzakelijk. Hiervoor dient de beschreven informatie zorgvuldig gelezen te worden. Wanneer u vragen heeft, kunt u deze stellen. Bijvoorbeeld wanneer u iets niet begrijpt. U bepaalt alleen achteraf, na het lezen van alle informatie, of u wilt deelnemen. Wanneer u besluit om deel te nemen, hoeft u hier geen verantwoording over af te leggen. Tevens zullen er geen negatieve consequenties aan verbonden zijn. U heeft dit recht ten allen tijde, ook nadat u hebt aangegeven deel te willen nemen aan deze onderzoeken.

- **Waarom deze onderzoeken?**

Een uithuisplaatsing dient altijd in het belang van het kind te zijn. Er is veelvuldig onderzoek gedaan naar uithuisplaatsingen en de ervaring van betrokkenen. Echter is er weinig tot geen onderzoek gedaan naar uithuisplaatsingen met inzet van politie in de Nederlandse context. Om meer inzicht te krijgen in de werkwijze van jeugdbescherming om de veiligheid, emotionele en psychologische gevolgen voor betrokken jeugdigen te waarborgen, wordt enerzijds een analyse van bestaande (handelings-)protocollen uitgevoerd. Daarnaast willen we graag met verschillende jeugdbeschermers spreken om inzicht te krijgen wat hun ervaringen zijn met de inzet van politie bij uithuisplaatsingen en de besluitvorming hieromtrent.

- **Wat wordt van u gevraagd tijdens deze onderzoeken?**

Semi-gestructureerd interview

- Ten eerste zal u om toestemming voor deelname worden gevraagd. Het doel van de onderzoeken is om informatie te verkrijgen over de inzet van politie tijdens een uithuisplaatsing, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is hoe dit verloopt en welke beslissingen hierin worden genomen om in het belang van het kind te handelen.
 - o Als deelnemer wordt u betrokken bij deze onderzoeken door middel van een interview. De interviews kunnen zowel fysiek als online afgenomen worden.
 - o Het interview geeft zich vorm door middel van semi-gestructureerde vragen. Deze vragen zullen gaan over uw ervaring bij het inzetten van politie tijdens een uithuisplaatsing, de besluitvorming hierover en het belang van het kind. Daarnaast zullen er vragen worden gesteld over de werkwijze van de organisatie waar u werkzaam bent, met betrekking tot het inzetten van politieondersteuning.

- o Het interview zal opgenomen worden, met als doel het te kunnen gebruiken voor de transcripten. Deze transcripten worden gepseudonimiseerd. Na het maken van de transcripten zullen de audio-opnames worden vernietigd.
- o Uw deelname aan de onderzoeken zal ongeveer 45 minuten tot een 1 uur van uw tijd in beslag nemen.

Protocollen/werkwijzen

- o Daarnaast wordt gevraagd om protocollen/werkwijzen rondom het inzetten van politie bij uithuisplaatsingen te versturen door middel van beveiligde mail omgeving Surf-filesender. Wij zullen u hiervoor een link doen toekomen.

- **Wat zijn de consequenties van de deelname?**

- o De opgedane kennis biedt inzicht in de huidige werkwijzen bij de inzet van politie bij uithuisplaatsingen van verschillende jeugdbeschermingsorganisaties in Nederland. Deze verzamelde kennis zou voor u en uw organisatie kunnen leiden tot nieuwe inzichten en kwaliteitsverbetering.
- o Negatieve consequenties naar aanleiding van deelname aan deze onderzoeken zullen zo veel mogelijk tegengegaan worden. Zo worden de transcripten van de interviews zo veel mogelijk gepseudonimiseerd, om de kans op het kunnen herleiden naar een individueel persoon zo klein mogelijk te maken. Het interview kan echter vragen bevatten die voor u gevoelige informatie bevat. Denk hierbij aan het beschrijven van een situatie waarin u betrokken was tijdens een uithuisplaatsing. Het is daarom ten allen tijde mogelijk om geen antwoord te geven op een vraag of vroegtijdig te stoppen met het interview.

- **Hoe gaan we met uw data om?**

Na het afnemen van het interview wordt de audio-opname gebruikt voor het transcriberen. De informatie uit de interviews en uit de documenten wordt gepseudonimiseerd, zodat deze informatie niet herleidbaar is naar u of uw organisatie. De verkregen data zal gebruikt worden voor het schrijven van twee Master Theses en wordt opgeslagen in een beveiligde server van de Rijksuniversiteit Groningen. Enkel Laura Marinus, Marlin Wildeboer en Mijntje ten Brummelaar hebben toegang tot deze server. Deze data wordt 10 jaar bewaard en hierna vernietigd. De persoonlijke data, zoals niet gepseudonimiseerde teksten en e-mailadressen, worden na het onderzoek vernietigd. Als deelnemer heeft u recht op toegang, rectificatie en verwijdering van hun persoonlijke gegevens. Wanneer u hier gebruik van wilt maken, kunt u contact opnemen met Mijntje ten Brummelaar (m.d.c.ten.brummelaar@rug.nl).

university of
 groningen

faculty of behavioural
 and social sciences

- **Overige informatie**

U kunt altijd vragen stellen over de onderzoeken: nu, tijdens het onderzoek en na afloop van het onderzoek. Dat kunt u doen door met de onderzoeker waar u reeds contact mee hebt gehad af te spreken of te mailen naar Marlin Wildeboer: m.wildeboer.4@student.rug.nl of 06-40339034 en Laura Marinus: l.f.marinus@student.rug.nl of 06-15343892.

Mocht u contact willen opnemen over het onderzoek, dan kan dat met Mijntje ten Brummelaar, via: m.d.c.ten.brummelaar@rug.nl of via 06-33048686

Heeft u vragen/zorgen over uw rechten als deelnemer aan dit onderzoek of over de uitvoering van het onderzoek? U kunt ook contact opnemen met de Ethische Commissie van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen: ec-bss@rug.nl.

Heeft u vragen of opmerkingen over de omgang met uw persoonsgegevens? U kunt ook contact opnemen met de Functionaris Gegevensbescherming van de Rijksuniversiteit Groningen: privacy@rug.nl.

Als deelnemer aan deze onderzoeken heeft u het recht op een kopie van deze informatie.

Bijlage B

Toestemmingsformulier

university of
 groningen

faculty of behavioural
 and social sciences

INFORMED CONSENT

“de inzet van politie bij uithuisplaatsing”

Deelstudie 1 PED-2324S—0036 en Deelstudie 1 PED-2324S--0038

- Ik heb de informatie over dit onderzoek gelezen en ik heb voldoende mogelijkheden gekregen om hierover vragen te stellen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van mij gevraagd wordt, welke consequenties deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan en wat mijn rechten zijn als participant.
- Ik begrijp dat deelname aan dit onderzoek vrijwillig is. Ik kies er zelf voor om deel te nemen. Ik kan mijn toestemming intrekken op elk moment. Wanneer ik ervoor kies om te stoppen, hoef ik hierover geen uitleg te geven. Stoppen heeft geen negatieve consequenties voor mij.
- Hieronder geef ik aan waar ik mee instem.

Toestemming om deel te nemen aan het onderzoek:

- Ja, ik geef toestemming om deel te nemen, deze toestemming is geldig tot ...-...-...
- Nee, ik geef geen toestemming om deel te nemen.

Toestemming om audio opnames te maken tijdens het onderzoek:

- Ja, ik geef toestemming om audio opnames te maken van mij als participant in dit onderzoek.
- Nee, ik geef geen toestemming om audio opnames te maken van mij.

Toestemming om persoonlijke gegevens te verwerken:

- Ja, ik geef toestemming om mijn persoonlijke gegevens te verwerken zoals beschreven in de onderzoeks-informatie. Ik weet dat ik tot ...-...-.... Het recht heb om mijn gegevens op te vragen, te laten wijzigen of te laten verwijderen. Hier kan ik ook om vragen als ik ervoor kies om te stoppen met deelname aan het onderzoek.
- Nee, ik geef geen toestemming om mijn persoonlijke gegevens te verwerken.

Toestemming om bedrijfsgegevens in de vorm van protocollen en werkwijzen te verwerken:

- Ja, ik geef toestemming om bedrijfsgegevens zoals protocollen en werkwijzen te verwerken zoals beschreven in de onderzoeks-informatie. Ik weet dat ik tot ...-...-.... Het recht heb om mijn gegevens op te vragen, te laten wijzigen of te laten verwijderen. Hier kan ik ook om vragen als ik ervoor kies om te stoppen met deelname aan het onderzoek.
- Nee, ik geef geen toestemming om mijn bedrijfsgegevens te verwerken.

Volledige naam participant:	Handtekening participant:	Datum:
Volledige naam onderzoeker:	Handtekening onderzoeker:	Datum:

De onderzoeker verklaart dat de participant uitgebreide informatie over het onderzoek heeft ontvangen

U heeft het recht om een kopie te ontvangen van dit toestemmingsformulier.

Bijlage C

Interviewleidraad

Inleiding:

- Voorstellen
- Doel en onderwerp interview
- Verwerken gegevens
- Vertrouwelijkheid/anonimiteit
- Duur interview
- Vooruitblik topics
- Toestemming opname
- Vragen?

Topics

1. Factoren die leiden tot betrokkenheid van politie en besluitvorming

- Welke criteria wordt gehanteerd bij de besluitvorming om politie in te schakelen bij een uithuisplaatsing?
- In hoeverre wordt er gewerkt met vooraf opgestelde protocollen en/of richtlijnen?
- Wie zijn er betrokken bij de besluitvorming?
- Op welke wijze wordt er tijdens het besluitvormingsproces gekeken naar het belang van de jeugdige?
- Wordt dit proces achteraf geëvalueerd? Zo ja, op welke wijze?

2. Persoonlijke ervaringen

- Hoe ervaart u de reactie van de jeugdige bij het inzetten van politie?
- Welke verschillen merkt u tussen het wel en niet inzetten van politie?
- Hoe ervaart u over het algemeen de communicatie en samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en de politie?
- Wat gaat er goed?
- Wat zijn volgens u verbeterpunten?

3. Veiligheidsrichtlijnen

- Welke specifieke veiligheidsmaatregelen worden er getroffen wanneer politie betrokken is bij een uithuisplaatsing?
- Hoe worden risico's voor zowel de jeugdige als de betrokken professionals gewaarborgd?
- Welke samenwerkingsafspraken tussen jeugdbeschermingsorganisaties en de politie zijn er om de veiligheid te waarborgen?
- Wat zijn de richtlijnen zodra de uithuisplaatsing anders loopt dan verwacht?
- Wie neemt de regie zodra de veiligheid van een betrokkene in het geding komt?
- Worden de voorgenomen veiligheidsmaatregelen achteraf geëvalueerd? Zo ja, op welke wijze?

4. Emotionele en psychologische gevolgen

- Welke maatregelen worden voorgeschreven om de emotionele impact van de inzet van politie bij uithuisplaatsingen voor de jeugdige te verminderen?
- Wordt er rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfase van de jeugdige in deze maatregelen?
- Welke samenwerkingsafspraken worden er gemaakt specifiek gericht op de emotionele en psychologische gevolgen voor de jeugdige en overige betrokkenen te verminderen?
- Zijn er richtlijnen voor nazorg en ondersteuning om mogelijke psychologische gevolgen te behandelen?

5. Samenwerking en communicatie (indien nog niet aanbod gekomen)

- Op welke wijze vindt er afstemming plaats tussen jeugdbeschermingsorganisaties en politie voorafgaand aan een uithuisplaatsing?
- Hoe worden ouders/verzorgers en eventuele overige betrokkenen geïnformeerd over de mogelijkheid van betrokkenheid van politie bij uithuisplaatsingen?
- Worden er samenwerkingsafspraken vastgelegd en op welke wijze?
- Worden communicatierichtlijnen en overige communicatie achteraf geëvalueerd? Zo ja, op welke wijze?

Bijlage D

Codeboek

Categorieën en subcategorieën

Omschrijving en Codes*

Besluitvormingsprocessen

Aanleiding *Welke risico-inschatting er ten grondslag liggen aan het overwegen om politie in te schakelen.*

Veiligheid jeugdige (10) – De veiligheidsrisico's voor de jeugdige.

Veiligheid jeugdbeschermer (24) – De veiligheidsrisico's voor de jeugdbeschermer.

Dreigende situaties (18) – Situaties die de veiligheid van betrokkenen in gevaar kunnen brengen.

Type uithuisplaatsing (9) – In hoeverre speelt het type uithuisplaatsing en de daarbij komende beschikbaarheid van informatie over het gezin een rol bij het inschakelen van politie.

Afweging *De afwegingen en besluitvormingsprocessen die ten grondslag liggen aan het inschakelen van politie.*

Interne overleggen (8) – De onderlinge overleggen binnen een GI

Procedures en protocollen (24) – Afspraken in protocollen en draaiboeken rondom de afweging om politie in te zetten.

Alternatieve interventies (11) – Overwegingen over alternatieven voordat besloten worden om politie in te zetten.

Ethische en juridische overwegingen (6) – Overwegingen met betrekken tot de naleving van wet- en regelgeving.

Samenwerking

Afstemming en overleg *Op welke wijze het eerste contact plaatsvindt en wat er besproken wordt tijdens de voorbespreking.*

Eerste contact (11) – De wijze van het opnemen van contact met de politie.

Afstemming en voorbespreking (22) – De wijze waarop de uithuisplaatsing en samenwerking wordt voorbesproken.

Plan van aanpak (9) – De afspraken die worden gemaakt voorafgaand aan de uithuisplaatsing.

Samenwerkingsafspraken *De rolverdeling, regievoering en de wijze van onderlinge communicatie.*

Regievoering (12)– De afspraken en gang van zaken rondom de regievoering tijdens een uithuisplaatsing.

Rol- en taakverdeling (29) – De afspraken en gang van zaken rondom de rol- en taakverdeling tijdens een uithuisplaatsing.

Informatie-uitwisseling (12) – De manier waarop informatie tussen de GI's en politie wordt uitgewisseld.

Evaluatie *De wijze van evaluatie, nazorg voor jeugdbeschermers en nabesprekingen.*

Procesevaluatie (17) – De wijze waarop het proces wordt geëvalueerd en de zaken die hierin besproken worden.

Nazorg voor medewerkers (5) – Op welke wijze wordt er stilgestaan bij de impact voor jeugdbeschermers.

Verbeterpunten (13) – De verbeterpunten die worden aangedragen om de samenwerking te versterken.

Succesfactoren (14) – De factoren die worden aangedragen als zijnde positief.

Veiligheid

Veiligheidswaarborging *De wijze waarop de politie kan zorgen voor het waarborgen van veiligheid*

Acute veiligheidsproblemen (6): De wijze van handelen wanneer er een acuut veiligheidsprobleem ontstaat.

Manieren van ondersteuning (24): De verschillen in optreden en werkwijze van de politie bij een uithuisplaatsing

Veiligheidsmaatregelen *De maatregelen die de politie kan inzetten om de veiligheid te waarborgen.*

Bevoegdheden (22): De bevoegdheden die de politie in kan zetten om de veiligheid te garanderen.

Dwangmiddelen (8): De dwangmiddelen die de politie in kan zetten om de veiligheid te garanderen.

Emotionele en psychologische gevolgen

Belang van de jeugdige *De wijze waarop rekening gehouden wordt met de belangen en van de jeugdige.*

Leeftijd en ontwikkelingsfase (8): Op welke wijze wordt er rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkelingsfase van een jeugdige.

Betrekken van de jeugdige en/of ouders (8): De wijze waarop jeugdigen betrokken worden in het gehele proces.

Bescherming van rechten (2): De wijze waarop het stil wordt gestaan bij de rechten van de jeugdige en de jeugdwet.

Impact en trauma *De factoren die kunnen leiden tot trauma bij jeugdigen tijdens een uhp en op welke wijze er rekening gehouden wordt met de ingrijpendheid van deze gebeurtenis.*

Trauma en impact (25): De wijze waarop de inzet van politie als extra traumatiserend wordt beschouwd.

Reactie (15): De wijze waarop de jeugdige en/of ouder reageren op de inzet van politie

Nazorg (15): De wijze waarop er stil gestaan wordt bij de impact van de uithuisplaatsing met politie-inzet